moșieri se împotrivesc măsurilor de redistribuire a terenurilor agrare, amenințînd chiar cu recurgerea la arme. Mulți dintre ei — arată unii observatori — dispun de „armate particulare", grupuri de 20—30 de oameni înarmați.

În pofida oricăror dificultăți, prioritatea reformelor în agricultură se impune tot mai mult, rezolvarea „problemei agrare" condiționînd soluționarea altor probleme stringente ale vieții interne, în ultimă instanță însuși mersul înainte al societății filipineze.

Găsirea soluțiilor adecvate pentru neajunsurile agriculturii, ale vieții satelor din arhipelag trebuie să constituie, în esență — după cum recunosc, de altfel, autoritățile — o rezolvare a sărăciei, fenomen afectînd o parte însemnată a populației și avînd repercusiuni asupra contextului social și politic din țară. Este, astfel, o părere larg împărtășită la Manila, că sărăcia reprezintă un climat stimulator pentru mișcarea insurecțională din Filipine. Iar întreținerea unei atmosfere de agitație, de nemulțumire și confruntare nu poate avea decît efecte negative asupra stabilității interne.

Toate acestea explică interesul acordat, în prezent, la Manila, realizării unor reforme — precum reforma agrară sau legea privind introducerea gratuității învățămîntului la clasele superioare ale școlilor medii — destinate să amelioreze condițiile economice și sociale din țară, să creeze un context intern nou.

Confruntat, pe plan intern, cu o situație păstrînd semne de incertitudine, iar, pe plan extern, cu dificultățile din economia și comerțul mondial, inclusiv cu cele generate de politica protecționistă a unora dintre partenerii săi occidentali tradiționali, guvernul filipinez pare să se convingă, treptat, de necesitatea intensificării ritmului reformelor, a eforturilor proprii de soluționare a problemelor economice și sociale ale țării. Totodată, se face simțit un pronunțat curent de opinie în favoarea sprijinirii acestui efort propriu prin lărgirea paletei relațiilor externe ale arhipelagului. Un reprezentant marcant al administrației filipineze, senatorul Leticia Shahani, președintele comisiei senatoriale de relații externe, a subliniat, astfel, faptul că ar trebui încurajat comerțul cu statele socialiste, și nu numai cu țări capitaliste, precum S.U.A., Japonia sau statele din vestul Europei.

Într-o alocuțiune rostită cu prilejul recentei aniversări a 90 de ani de la proclamarea independenței țării, președintele Corazon Aquino s-a referit, între altele, la principalele realizări ale administrației sale în cei peste doi ani de la venirea la putere. În acest context, șeful statului a menționat reforma agrară drept una din cele mai de seamă măsuri adoptate. Evocîndu-se înfăptuirile, la Manila nu sînt uitate problemele ce-și așteaptă în continuare rezolvarea. Țara se află încă în fața unui „mare număr de dificultăți" — se aprecia de către comitetul național creat în vederea sărbătoririi celor nouă decenii de independență, amintindu-se, în acest sens, probleme ca : mișcarea insurecțională, datoria externă, sărăcia. Tot din Manila, o serie de comentatori își pun întrebări despre modul în care activitatea reformatoare va reuși să-și croiască drum; despre evoluția raporturilor, de mare însemnătate, dintre puterea civilă și armată ; despre poziția adoptată de influentul cler catolic filipinez și, în sfîrșit, dar nu în ultimă instanță, despre rezultatul negocierilor filipinezo-americane în legătură cu bazele americane din Filipine. Sînt, acestea, tot atîtea subiecte de meditație și dezbatere în cercurile politice de la Manila.

Liana Enescu

Noul secretar general al Partidului Comunist Italian

La 21 iunie, Comitetul Central și Comisia Centrală de Control ale P.C. Italian, reunite în ședință plenară, l-au ales pe Achille Occhetto în funcția de secretar general al partidului, în locul lui Alessandro Natta care, la 13 iunie, și-a prezentat demisia din motive de sănătate. (La 30 aprilie, Natta a suferit un infarct, în timp ce participa la un miting electoral).

Achille Occhetto s-a născut în urmă cu 52 de ani la Torino (3 martie 1936). A absolvit Facultatea de filozofie a Universității din Milano. Și-a început activitatea politică la Milano, în 1953, cînd s-a înscris în Federația Tineretului Comunist Italian (F.G.C.I.) și în Partidul Comunist Italian. Între 1963 și 1966, a fost secretar național al F.G.C.I., activînd alături de personalități marcante ale mișcării comuniste și muncitorești italiene — Palmiro Togliatti, Luigi Longo, Enrico Berlinguer. În 1966, la cel de-al XI-lea Congres al P.C.I., este ales în conducerea partidului, din care face parte de atunci. A deținut, succesiv, funcțiile de șef al Secției de presă și propagandă a C.C. al P.C.I., secretar al Comitetului regional Sicilia al P.C.I. În 1983, este ales membru al Secretariatului P.C.I. iar, la Congresul al XVII-lea, din 1986, desfășurat la Florența, este desemnat responsabil cu coordonarea activității Secretariatului partidului.

Acchille Occhetto

La 27 iunie 1987, la propunerea lui Alessandro Natta, Plenara C.C. al P.C.I. îl confirmă în funcția de vicesecretar unic al partidului. Din anul 1976, este deputat în parlamentul italian.

La 2 iunie a.c., într-un interviu acordat ziarului „L'Unità", Achille Occhetto sintetiza astfel opțiunile de viitor ale P.C.I. : „Rezultatele electorale (alegerile administrative din mai a.c. — n.n.) schimbă calitatea prezenței noastre în societate" și, de aceea, e necesar „să definim un curs nou", „în cadrul unui sistem articulat al stîngii". Plenara C.C. al P.C.I., convocată pentru luna iulie, va reprezenta — este de părere agenția „ANSA" — un moment de definire a rolului de opoziție al P.C.I. față de guvernul condus de democrat-creștinul Ciriaco De Mita și, în același timp, a raporturilor cu Partidul Socialist Italian (P.S.I.).

În această săptămînă...

Atena. O nouă rundă de negocieri greco-americane

Cu o zi mai devreme decît se preconizase inițial, la Atena a luat sfîrșit, săptămîna trecută, cea de-a 7-a rundă de negocieri privind viitorul statut al bazelor militare americane de pe teritoriul Greciei. Ca și cele precedente, noile tratative s-au încheiat fără rezultate concrete. Confirmînd lipsa de progrese în cadrul lor, un purtător de cuvînt al guvernului elen a declarat că asupra problemelor discutate „continuă să existe divergențe", fără, însă, ca tratativele greco-americane „să se afle, deocamdată, în impas".

După cum relevă agențiile de presă, noua rundă de convorbiri s-a desfășurat într-un context în care se pune, cu tot mai multă acuitate, problema realizării unui nou acord sau a unei decizii exclusiv elene cu privire la viitorul celor patru mari baze militare americane și circa 20 de instalații auxiliare din Grecia. De mai multe ori, pînă acum, premierul Andreas Papandreu s-a referit la data de 31 iulie ca la un termen necesar pentru perfectarea noilor înțelegeri, arătînd că, în cazul în care această limită nu va fi respectată, ar urma să prezinte o notificare oficială privind „desființarea" bazelor. Încheiat pentru o perioadă de cinci ani, acordul greco-american în vigoare expiră la 31 decembrie 1988, el prevăzînd necesitatea unui „aviz prealabil" eventualei decizii de retragere a bazelor S.U.A. Conducîndu-se după versiunea în limba greacă a acordului, partea elenă consideră că acesta își încetează efectiv valabilitatea la sfîrșitul anului, fiind necesară negocierea unuia integral nou — „ca și cum totul ar porni de la zero". În același timp, partea americană consideră că versiunea în limba engleză autorizează „prelungirea" efectivă a clauzelor actuale, potrivit unor condiții aflate în curs de definire la tratativele bilaterale. Guvernul elen a mai precizat că un eventual nou acord asupra bazelor (dintre cele mari, două se află la Hellenikon și Nea Makri, în Grecia continentală, iar două la Heraklion și la Suda Bay, în insula Creta) va trebui să corespundă „intereselor naționale majore" ale țării; totodată, datorită importanței problemei, el ar urma să fie supus verdictului popular, în cadrul unui referendum.

În condițiile menționate, viitoarea rundă a convorbirilor dintre cele două părți, programată pentru luna iulie, s-ar putea dovedi hotărîtoare.

Armele — primejdia de lîngă noi

Cînd computerele oferă iluzia victoriei... (2)

Moleculele știu matematică ?

Este evidentă, în ultimii ani, accelerarea ritmului descoperirilor și perfecționărilor în electronică, proces ce are vizibile și directe efecte în domeniul informaticii, fie sub aspectul ieftinirii unor componente, deci al creșterii gradului de accesibilitate și eficiență, fie sub cel al cristalizării elementelor ce pot concura la punerea la punct a „mașinii inteligente". Iată cîteva dovezi în acest sens : se consideră că, în lume, în electronică se consumă, anual, aur în valoare de cel puțin 400 milioane dolari. Dar, cum se știe, acest metal nu este deținut, în cantități suficiente, de multe state, iar, pe de altă parte, prețul său înregistrează, uneori, salturi de-a dreptul spectacuolase, de acestea nefiind străină, pe lîngă valoarea intrinsecă, includerea în categoria „metalelor strategice". Neajunsurile nu lipsesc, deci. Iată, însă, că, în 1986, o societate americană — Allied Signal Inc — a anunțat că a pus la punct un aliaj care poate înlocui aurul „cu un avantaj economic cert și practic", fără pierderi de performanțe. Rămîne de văzut, desigur, aportul noii descoperiri la perfecționarea computerelor. Așa cum e de așteptat și în privința avantajelor noilor compuși „foarte puri sub aspect chimic", utilizați în fabricarea semiconductorilor, compuși obținuți de cercetători din cadrul Universității britanice din Liverpool. Compușii respectivi — galiu trimetil, trimetilindiu și unii derivați ai acestora — pot înlocui, cum au anunțat cei ce i-au pus la punct, „cipurile" de siliciu folosite în sistemele de memorie ale calculatoarelor, funcționînd mai rapid decît siliciul. De remarcat că programul de cercetare de la Liverpool a fost inaugurat în 1976 și se desfășoară sub „girul" ministerului britanic al apărării, căruia i-au fost furnizați ceea ce, într-o denumire generică, intră sub incidența „compușilor necesari". Cam în aceeași perioadă, firma Maxwell făcea cunoscut că a construit în Japonia prototipul unui computer cu disc, acoperit cu pulbere de fier pur, în loc de oxid feric sau cobalt, computer cu capacitate de „memorizare" sporită. Un astfel de disc, se afirma, poate înmagazina o cantitate deosebit de mare de informații.

Bazîndu-se pe descoperirea că unele molecule conțin, pe lîngă atomii unor metale — cum sînt fierul, ruteniul și iridiul —, atomi de oxigen, azot sau carbon, unii cercetători au exprimat convingerea că astfel de molecule... „știu matematică" și că ele ar putea să înlocuiască microprocesorul tradițional cu memoria electronică pe bază moleculară, ceea ce ar duce miniaturizarea mult mai departe. Numeroși oameni de știință susțin că informațiile conținute într-un „cip" de siliciu ar putea ocupa un spațiu de un milion de ori mai mic dacă s-ar folosi memoria moleculară. De altfel, în experiențe preliminare, doi cercetători americani au stabilit principiul de funcționare a memoriei moleculare. Un curent electric aplicat unor molecule face ca electronii să se orienteze către un sector anumit al lor. Numărul și orientarea electronilor formează un cod care poate fi descifrat de computer. Se apreciază că, în afară de faptul că se obține o reducere a spațiului de înmagazinare a informațiilor, prin folosirea memoriei moleculare va fi revoluționată și construcția computerelor. Memoria computerelor de azi înmagazinează informații sub forma unui cod binar. Dacă prezența sarcinii electrice este echivalentă cu cifra unu, absența acesteia înseamnă zero. Prin folosirea unui lanț de unu și zero, sînt formate cuvintele și frazele din memoria computerului. Prin folosirea electronilor orientați în moleculă, spațiul de înmagazinare a informațiilor va fi considerabil redus — cu alte cuvinte, codul nu se va limita la unu și zero, deoarece atît orientarea diferită a electronilor, cît și numărul acestora extind lanțul de cifre peste limita sistemului de numerotație binar. Cercetătorii susțin că mai sînt multe de făcut pînă cînd memoria moleculară va putea fi utilizată la „construirea" computerelor. Dar, cine gîndea, în urmă cu numai cîteva decenii, la posibilitatea mai multor generații de computere și la viteze de sute de mii, milioane sau miliarde de operațiuni pe secundă ? Așa că orice pronostic — optimist sau pesimist — este hazardat.

Calculatoarele primesc noi atribuții

Înfățișarea marilor pași înregistrați în electronică, mai ales în domeniul circuitelor integrate, poate fi făcută în diferite feluri, toate deosebit de sugestive. Se consideră că durata de viață a unei tehnologii este, în medie, de 5—6 ani.

În 1946, cînd a apărut primul calculator electronic, acesta cîntărea 30 tone. Peste puțin mai mult de trei decenii, aceeași putere de calcul era realizată cu ajutorul unei plăcuțe de siliciu de 5 × 5 milimetri. În ultimii ani ai deceniului opt, la centrul de cercetări de la Ames, California, s-a anunțat că a fost dat în folosință un sistem de calcul computerizat, considerat atunci a fi cel mai puternic din lume, putînd efectua 250 milioane de operațiuni pe secundă. Sistemul dispunea de 21 monitoare color, iar construcția sa a început în anul 1973, cea mai dificilă operațiune fiind cea de montare și conectare a 256 milioane de unități de memorie. Printre proiectele ce vor fi testate și calculate cu acest sistem se află și cel al unui avion supersonic de mare capacitate, ce urma a fi construit în deceniul următor și a cărui viteză preconizată era de 2 400 km pe oră. În aprilie 1983, oamenii de știință japonezi au făcut cunoscut că au pus la punct un nou procedeu de realizare a circuitelor electronice, cu o eficiență de 30 la sută mai mare decît cele anterioare și cu un consum de energie cu 40 la sută mai redus. Se preciza că este vorba de circuite ultraintegrate, de dimensiuni mai mici decît cele cunoscute. Un supercalculator realizat, în 1986, de firma IBM efectua 10 miliarde de operațiuni pe secundă, prin funcționarea în paralel a 576 microprocesoare. Performanțe asemănătoare erau anunțate, la sfîrșitul aceluiași an, de specialiștii sovietici. Cum anunța agenția „TASS", ei se pregăteau să creeze cea de a cincea generație de mașini electronice de calcul, ce se va deosebi de generațiile anterioare nu numai prin viteza cu care se vor efectua operațiunile, dar și prin soluțiile constructive noi adoptate. O instalație experimentală, creată în cadrul Trustului tehnico-științific al Academiei de Științe a U.R.S.S., permitea bombardarea cu atomi a plăcuțelor de metal, cu o precizie de-a dreptul uimitoare. În condițiile unui vid mai mare decît în spațiul extraatmosferic, se produceau plăci cu o densitate de 10 milioane unități pe centimetru pătrat. În cazul în care, în timpul bombardării, doar unul din 100 de milioane de atomi nu se situa la locul destinat lui, plăcuța era considerată rebut. Se făcea cunoscut că plăcuțele cu structura atomică, dinainte determinată, vor sta la baza noilor computere, care se vor deosebi de generațiile anterioare și prin faptul că operațiile se vor desfășura în regim paralel, nu consecutiv, ceea ce permite mărirea vitezei de calcul pînă la 10 miliarde de operațiuni pe secundă. Saltul calitativ înregistrat odată cu producerea în serie a noilor calculatoare va permite și abordarea realistă a problematicii așa-zisei „inteligențe artificiale", apreciau specialiștii sovietici, noile calculatoare fiind capabile să deosebească atît semnalele sonore, cît și imaginile. Ele vor putea opera, de asemenea, nu numai cu informații concrete, dar și cu noțiuni abstracte, ceea ce va permite utilizarea lor în domeniul ipotezelor, pentru concluzii logice etc. În 1979, de pildă, suprafața ocupată de proiectul pe hîrtie al unui circuit integrat de complexitate maximă era echivalentă cu cea a unui perete de cameră dintr-un apartament obișnuit. Peste numai șase ani, se aprecia că aria necesară unui astfel de plan ar fi egală cu cea a unui teren de fotbal. Într-o asemenea situație și în perspectivă, proiectarea unui circuit integrat pentru calculatoarele electronice din ultimele generații este trecută în „atribuțiile" computerelor. Astfel, se economisește extrem de multă muncă umană. Calcule estimative relevă, de pildă, că, pentru proiectarea unui microprocesor complex, ar fi necesari 52 de ani, recurgînd la specialiști supercalificați. Cu ajutorul computerelor, circuitul unui calculator electronic din generația a V-a, cu densitatea de un milion de tranzistoare, poate fi proiectat în circa o lună și poate fi obținut în trei luni. Intervale de timp pe care unii specialiști le consideră încă lungi și care, după toate probabilitățile, pot fi scurtate.

Revista americană „Business Week" aprecia că o nouă disciplină — micromecanica — „conferă o nouă dimensiune plăcuțelor de siliciu care au generat era computerelor". Schimbarea esențială, relevată de publicația citată, ar consta în faptul că, în loc să graveze circuitele microscopice pe suprafața plăcuțelor de siliciu, în cazul micromecanicii sînt „sculptate", cu „cele mai mici dispozitive mecanice văzute vreodată sub microscop", figuri complicate tridimensionale, realizîndu-se

dispozitive minuscule și ieftine, care funcționează „ca ochi și urechi ale computerelor". Perspectiva este foarte promițătoare, afirmă specialiștii, unul dintre aceștia subliniind că „situația se aseamănă cu perioada de început a circuitelor integrate". Cine poate ști ce enigme vor putea fi dezlegate cu ajutorul noii ramuri ? Și, mai ales, cine poate bănui modul în care aceasta va revoluționa tehnica computerelor ? Sînt cercetători care văd în micromecanică cheia înzestrării mașinilor cu simțuri omenești. Unii consideră că o asemenea plăcuță ar reprezenta „veriga care lipsește" la computerele optice și ar putea servi drept comutator la sistemele fonooptice. NASA vizează realizarea unor sonde mici, sensibile la atingere, pentru brațele de apucare ale roboților. „Navele spațiale vor necesita roboți cu simț tactil, pentru a putea «simți» cît de tare apucă diverse obiecte", a explicat cercetătorul Philip Barth, adăugînd că acest deziderat ar putea fi satisfăcut prin realizările micromecanicii, folosindu-se plăcuțe din siliciu sau din alte materiale, cum ar fi arseniura de galiu sau anumite ceramici. Firma Hitachi a elaborat deja un senzor olfactiv, care poate identifica circa 30 gaze diferite, în concentrații foarte scăzute.

Cum se constată, se fac pași spre realizarea „mașinii inteligente". Ceea ce se impune este ca aceasta să fie „profilată", încă din start, exclusiv pe domenii civile. „Cadrul restrîns al micromecanicii — scria «Business Week» — face ca tehnologia să avanseze rapid. Deși unele probleme dificile au rămas încă fără răspuns, direcția este clară : ca și în cazul plăcuțelor de siliciu, prețurile vor scădea, iar posibilitățile de aplicare vor deveni tot mai numeroase, pe măsură ce mecanismele dotate cu aceste plăcuțe se vor miniaturiza tot mai mult." Din păcate, se pare că, și atunci cînd, în multe probleme, răspunsul nu este cunoscut — deloc sau în întregime —, evoluția noii discipline este urmărită — poate și canalizată — îndeaproape de cei interesați de descoperirea unei noi „piste" în competiția înarmărilor. Să citățm, în acest sens, din revista amintită : „Companiile aerospațiale sînt interesate de aceste plăcuțe cu dispozitive în formă de mici trambuline, pentru măsurarea accelerației." Ceea ce este bine, sîntem tentați noi să afirmăm, gîndindu-ne la efectele pozitive care s-ar putea repercuta asupra navigației aeriene. Numai că intențiile celor interesați — sau ale unora dintre aceștia — au alte ținte... „Litton Stewart (o firmă americană de profil — n.n.) — scria «Business Week» — dorește ca aceste dispozitive să aibă o zecime din dimensiunea și greutatea actualelor (în 1986 — n.n.) accelerometre și să fie destul de ieftine pentru a servi drept componente esențiale ale sistemelor de ghidare pentru bombe și rachete."

Dacă Eiffel ar fi folosit ordinatorul...

În opinia unor specialiști, electronica și calculatoarele electronice constituie unul din grupurile de industrii înrudite care întrunesc trăsăturile caracteristice ale elementelor aflate la temelia industrială a sfîrșitului de mileniu. Nu sînt puține părerile care situează vînzările anuale ale industriei electronice, la sfîrșitul anilor '80, la aproximativ 400 miliarde dolari, cu tendințe de creștere. Aceasta, concomitent cu scăderea costului de fabricație a computerelor și cu sporirea spectaculoasă a performanțelor acestora. Tocmai pornind de la evidența unor astfel de procese, publicația „Computerworld" făcea o comparație suficient de sugestivă : „Dacă industria de automobile — scria revista — ar fi realizat ce a realizat industria calculatoarelor în ultimii 30 de ani, un Rolls-Royce ar costa (la finele deceniului opt — n.n.) 2,5 dolari și ar consuma un galon de carburant la două milioane de mile." Ritmul alert al electronicii — implicit al informaticii — este dovedit și de faptul că, în două decenii, s-a trecut de la limbajul milisecundelor, la cel al nonasecundelor, adică de la miimi la miliardimi de secundă. În „Al treilea val", autorul prezenta astfel fenomenul : „E ca și cum întreaga viață activă a unui om, să zicem de 80 000 ore de muncă — cîte 2 000 ore anual, timp de 40 de ani — ar fi comprimată în numai 4,8 minute." Cercetători francezi au calculat că, dacă Gustave Eiffel ar fi dispus de un computer, ar fi putut proiecta și efectua toate calculele legate de celebrul Turn — emblema Parisului — cel mult în cîteva săptămîni, în loc de doi ani. De altfel, un grup interdisciplinar de ingineri din Franța au proiectat o variantă modernă a Turnului, cu înălțimea de 305 metri —, incluzînd și o antenă parabolică de telecomunicații — în numai opt ore, recurgînd la calculator. Referindu-se la un cadru mai larg, revista „Science" scria, la rîndul său : „Probabil că realitatea va depăși imaginația în ce privește ritmul de introducere a unor aplicații noi și adesea neașteptate din electronică".

Nu știu exact la ce „realitate" se referea autorul articolului din „Science". Nu avem suficiente elemente pentru a verifica gradul de acoperire în fapte, pe ansamblu, a presupunerilor sale. Cert este că, cel puțin într-o direcție, imaginația — în privința aplicării electronicii, a cuceririlor înregistrate în această ramură — a devenit neputincioasă. Iar această direcție constă în implicarea componentelor electronice în cursa înarmărilor. Implicare pe care unii conducători militari o consideră absolut necesară pentru a evita, cum se exprima un comentator străin, „cel mai periculos lucru,

→

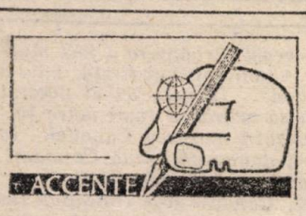

Pași pe un drum pavat cu bune intenții...

Sînt procese care se dezvoltă din propria cenușă, se amplifică și se adîncesc împingîndu-și frontierele și devenind tot mai acaparatoare, ca niște mlaștini. Într-un anume fel, dezarmarea este un asemenea proces, dar nu din punctul de vedere al obiectivului final, ci al propriei sale cauzalități. Dezarmarea se declanșează cînd virtualii beligeranți ajung, în sfîrșit, la concluzia că s-au angrenat într-o pace armată prea periculoasă pentru a mai fi continuată. Dezvăluirea proporțiilor acestui pericol înseamnă dezvăluirea stadiului la care a ajuns înarmarea.

În preajma semnării primului tratat menit să lichideze, pentru prima oară în istorie, o categorie de arme, un număr de comentatori excesiv de optimiști și, oricum, total naivi au considerat că soarta războiului este pecetluită și că pacea mondială s-a instalat în mediul nostru înconjurător. Înșiși factorii care au decis încheierea acestui tratat au avertizat, însă, că lichidarea rachetelor cu rază medie și mai scurtă de acțiune reprezintă o picătură dintr-un lac foarte încăpător. S-a dezvăluit, deci, că aria pericolului se întinde spre orizonturi mai adînci. Acum, cînd se depun eforturi pentru finalizarea tratatului START — tratat avînd obiective incomparabil mai ambițioase — sînt unii care consideră, din nou, că pasul decisiv este aproape făcut. Fără îndoială că o înțelegere privind reducerea cu 50 la sută a arsenalelor strategice va fi o măsură memorabilă : este vorba de 12 000 de focoase amplasate la bordul submarinelor, rachetelor intercontinentale sol-sol, bombardierelor și rachetelor de croazieră mare-sol și aer-sol. Simpla enumerare a acestor vectori spre care va bate un vînt de pace, fie ea și în proporție de 50 la sută, oferă o imagine asupra dimensiunilor și complexității actualei panoplii. Dar va elimina tratatul START coșmarul nuclear ? Din nou răspunsul este negativ. Se demonstrează, (dacă mai era nevoie ?) că un pas spre dezarmare pune în lumină noi trepte săpate în abisul înarmărilor. Evident că o asemenea situație nu presupune, cîtuși de puțin, adoptarea unei poziții... „defetiste" pe drumul dezarmării. Dimpotrivă. Fiecare pas, oricît de dificil, oricît de dramatic, trebuie urmat de alți pași, pînă la confundarea intențiilor de dezarmare cu dezarmarea însăși. Or, pericolul, din păcate conturat, este ca un pas spre dezarmare să fie dublat de un pas înapoi. Spre o înarmare în altă direcție. Este vorba, nici mai mult, nici mai puțin, de un dans bizar și absurd, un dans pe loc, în defavoarea unui marș coerent și liniar spre un obiectiv rațional. Dezarmarea nucleară se înlocuiește cu înarmarea convențională, dezarmarea strategică se înlocuiește cu înarmarea tactică, doctrine refuzate de însăși logica vieții sînt înlocuite de doctrine la fel de perisabile din start. O ciudată amnezie domină partizanii înarmării : amnezia tragediilor împlinite, a lecțiilor istoriei, a înseși cauzelor care au determinat declanșarea dezarmării. „Le Point" notează : „Tratatul START determină o logică de reechipare a arsenalului american cu rachete mobile și cu submarine nucleare mult mai mici, precum și cu bombardiere dintr-o nouă generație, denumite Stealth, «invizibile» pentru radar. Or, nu este sigur că această logică de reechipare va fi împărtășită de Congres, în această perioadă de austeritate bugetară. Presupunînd, deci, că, în următoarele șase luni, cele două mari puteri vor reuși să cadă de acord asupra dosarelor rămase în suspensie (Inițiativa de Apărare Strategică, în special) și presupunînd chiar că tratatul va fi efectiv semnat, el va trebui să facă obiectul unei examinări foarte îndelungate și extraordinar de atente din partea Congresului. Tentația de a reveni asupra unui punct sau a altuia din tratat va fi mare".

Se spune că drumul spre iad este pavat cu cele mai bune intenții. Dacă adăugăm că bunele intenții de dezarmare sînt dublate de suspiciuni tot mai mari, ne putem face o idee privind forma, conținutul și durata acestui drum la al cărui capăt ar trebui să ne aștepte pacea...

Radu Budeanu

în concepția acestor personaje : a rămîne în urmă cu un război." Într-un asemenea cadru, desigur, că nu mai pare exagerată afirmația în virtutea căreia, dacă războaiele din secolul trecut corespundeau perioadei manufacturiere primul și, în special, al doilea război mondial — perioadei mecanizate, o viitoare conflagrație la scară planetară ar corespunde perioadei automatizate, cibernetizate. Deci, într-o astfel de perspectivă, eforturile sînt îndreptate spre direcții care să evite „a rămîne în urmă" cu războiul cibernetizat. Ceea ce a determinat situația în care suferă o metamorfozare însăși noțiunea de militar, pentru că, cu greu mai poate fi definit, prin aceasta, cel care supraveghează sau manevrează aparate superelectronizate. Sau care are misiunea de a apăsa pe „buton" în momentele critice, el aflîndu-se la zeci, sute sau mii de kilometri de „teatrul operațiunilor". În aceeași ordine de idei, trebuie semnalat și un alt fenomen : metodele matematice, electronica și informatica au roluri din ce în ce mai mari în cercetările și în strategiile militare.

Un teren de confruntare

Utilizarea electronicii în scopuri militare este din ce în ce mai complexă, mulți strategi văzînd în această integrare o cale de obținere a superiorității pe cîmpul de luptă. Sînt, însă, și unii comandanți care, cel puțin aparent, nu au mare încredere în mijloacele electronice de purtare a războiului. Generalul Ferdinand von Senger, fost director al planificării în ministerul apărării al R.F. Germania, declara, de pildă, spre sfîrșitul deceniului opt : „Cel puțin pentru viitorii zece ani, în ciuda progreselor înregistrate de electronica militară, tancul rămîne sistemul central al cîmpului de luptă și... cea mai bună armă anti-tanc." Dar, se pare că o astfel de susținere avea mai mult argumente ce țineau de orgoliul personal al celui care era supranumit în presa occidentală „unul din pionierii tancului «Leopard»", decît se baza pe estimări reale. Dovada, în acest sens, constă și în faptul că, atunci cînd înșira avantajele tancului, generalul amintea că, la timpul respectiv, un astfel de mijloc de purtare a luptei se baza, în versiunea sa modernă, între 40 și 60 la sută, pe... electronică. El evoca, printre altele, sistemele computerizate de orientare în condiții grele de vizibilitate, precum și dispozitivele de coordonare a acțiunilor, cu elicoptere anti-tanc, beneficiare, la rîndul lor, ale avantajelor electronicii cu aplicabilitate în sfera militară.

Cum se observă, neîncrederea unor strategi în „capacitățile militare" ale electronicii sînt numai aparente. În cercurile militare din unele țări au intrat deja în limbajul obișnuit termeni ca „armament inteligent" sau „muniție teleghidată cu precizie" care implică, evident, tehnologii și tactici bazate pe microelectronică. Este sugestivă, în această direcție, remarca publicației „Scientific American" : „Combinația reușită a senzorilor de multe feluri, mici și sensibili, cu o computerizare și dirijare eficace prin intermediul unor circuite miniaturizate, împreună cu noi explozive și materiale, oferă soldatului individual sau grupurilor mici de soldați un grad înalt de probabilitate de a putea distruge cu o lovitură o țintă formidabilă : un tanc, un avion sau chiar o navă."

Remarca este, într-adevăr, sugestivă. Dar, inexactă. Pentru că subestimează rapiditatea cu care, și în acest domeniu, se concretizează latura calitativă a înarmărilor. Într-adevăr, considerate realizări noi, „armele inteligente", în special cele anti-tanc, au cunoscut cîteva generații în evoluția lor. Spre deosebire de „precursori" — care trebuiau să fie îndreptați spre țintă, iar, odată lansați, nu li se mai putea modifica traiectoria —, acestea constituie modele care exclud condiția ca trăgătorul să privească ținta ; el apasă pe buton după ce s-a asigurat că „ochiul electronic" a detectat și localizat obiectivul inamic.

Dar dorința, înfăptuirile și proiectele unor anumiți strategi au trecut — se pare, demult — de această fază. La începutul acestui deceniu, publicația americană „Military Review" scria : „Un domeniu de confruntare al războiului tehnologic este acela al microelectronicii, o nouă tehnologie-cheie care influențează profund dezvoltarea armamentului electronic... Victoria în această competiție va crea imense posibilități pentru îmbunătățirea performanțelor armamentului sau pentru realizarea unor tehnologii surprinzătoare care vor duce la apariția unor noi arme ce nu pot fi realizate cu tehnologia actuală." Acum, pentru actualizarea textului, unele verbe trebuie conjugate la trecut... Este semnificativ faptul că, pentru a cuceri spațiul cosmic, americanii nu au ezitat să abandoneze racheta „Saturn V" în folosul unei nave spațiale construite pe bază de circuite integrate. După părerea unor experți — confirmată, de altfel, de realități ce ies, uneori, la suprafață — s-au pus la punct mijloace ofensive, mai redutabile ca oricînd, datorită preciziei pe care electronica o adaugă la puterea exploziei nucleare. Se consideră, sub acest aspect, că, între racheta convențională intercontinentală „Minuteman" și rachetele „MX", diferența esențială rezidă mai puțin în adoptarea de noi combustibili îmbogățiți cu aluminiu, cît în adăugarea unui etaj superior de dirijare, capabil să mențină direcția pe o distanță mai mare de 10 000 km, înzestrat cu o memorie ce înmagazinează toate datele referitoare la cîmpul de gravitație terestru. Astfel, fiecare din cele 10 focoase ale sale, conduse de microprocesoare, va putea să-și atingă ținta cu o aproximație de 20 de metri.

Ion Stoica

(Va urma)

CANADA

Sărbătoarea de la 1 iulie

Ziua de 1 iulie este sărbătoarea Canadei din anul 1867, cînd au avut loc ceremonii aparte, prilejuite de desprinderea de Marea Britanie. La 30 iunie în acel an, la miezul nopții, cetățenii din Ottawa au fost treziți de clopotele catedralelor și de o sută de lovituri de tun trase în semn de salut. Dimineața, la orele 10, lordul Monck a fost instalat în calitate de guvernator general ; ceremoniile solemne, depunerile de jurămînt și parada militară au fost urmate, seara, de picnic și focuri de artificii. În ciuda celor sceptici, confederația a rezistat. În 1879, sărbătoarea de 1 iulie a primit numele de „Ziua Dominionului". În 1888, aceeași sărbătoare a fost marcată și în străinătate, la Londra. Cinci ani mai tîrziu, 1 iulie a fost desemnată „Ziua canadiană". În anii '60 ai acestui secol, guvernul federal a hotărît să acorde o mai mare importanță acestei zile, care marchează nașterea Canadei. În 1982, „Ziua Dominionului" a fost denumită „Ziua Canadei", pentru a reflecta „independența și maturitatea țării".

Sub semnul acestor simboluri, Canada și-a conceput raporturile externe cu statele lumii, din care să fie exclusă recurgerea la forță și care să se întemeieze pe înțelegerea dorinței firești a fiecărei națiuni de a se dezvolta potrivit aspirațiilor proprii, fără ingerințe din afară. Pe aceste temeiuri larg acceptate astăzi, s-au fundamentat — și apoi consolidat — raporturile româno-canadiene pe multiple planuri, extinse în toate domeniile vieții politice, economice, comerciale, științifice și culturale, îndeosebi prin impulsul dat de dialogul la nivel înalt.

VENEZUELA

Înfăptuirea idealurilor naționale

Sărbătorirea, la 5 iulie, a independenței naționale prilejuiește, pentru Venezuela, reafirmarea deziderateloor de progres și prosperitate ale poporului acestei țări, a politicii sale de pace și colaborare multilaterală cu națiunile lumii.

Venezuela, patria lui Simon Bolivar, a păstrat în timp și valorifică azi plenar idealurile eroului său național, luptător fervent pentru independența și libertatea statelor latino-americane, pentru unitatea lor în diversitate. Asigurarea unei dezvoltări continue și echilibrate a țării, valorificarea, în interes național, a bogățiilor naturale — între care pe primul loc se situează petrolul —, stimularea ramurilor noi ale economiei se află între obiectivele prioritare, pe plan intern, ale guvernului, condus de președintele Jaime Lusinchi. În același timp, cabinetul său promovează constant o politică de întărire a raporturilor multilaterale, în primul rînd cu țările latino-americane, în vederea consolidării cooperării economice reciproc avantajoase pe continent, a unității în scopul depășirii problemelor ce confruntă regiunea. Reglementarea pe cale pașnică a conflictelor — alt principiu de drept internațional promovat în politica externă a Venezuelei — se regăsește pe deplin în demersurile țării, desfășurate în cadrul „Grupului de la Contadora", vizînd soluționarea politică, prin negocieri, a crizei din America Centrală.

Relațiile de prietenie și colaborare, statornicite între România și Venezuela, se dezvoltă într-un ritm mereu ascendent, pe baza aspirațiilor comune de independență și progres ale celor două țări. Dialogul la nivel înalt, prilejuit de vizita în această țară a tovarășului Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, a constituit, desigur, un moment deosebit în cronica raporturilor bilaterale. S-a creat, astfel, cadrul optim de asigurare a unei dezvoltări constante a schimburilor de valori materiale și spirituale, a conlucrării rodnice pe plan internațional.

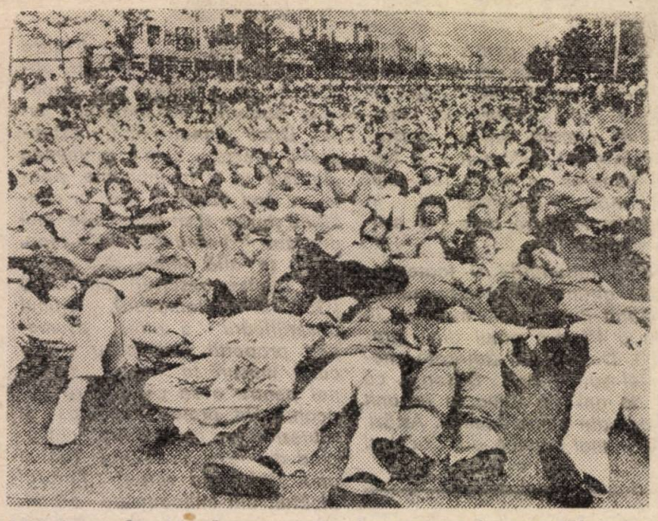

Mii de studenți sud-coreeni au demonstrat în zona Universității Yonsei, din Seul, în semn de protest față de măsurile guvernului de a opri un marș al celor 10 000 studenți spre Panmunjon, unde urmau să participe la un miting comun cu colegii lor din R.P.D. Coreeană

1000+1

Întîlnire

La o întîlnire cu reprezentanți ai unor orașe americane, președintele Republicii Nicaragua, Daniel Ortega Saavedra, a declarat că guvernul său se pronunță împotriva escaladării cursei înarmărilor în regiunea centro-americană și în favoarea asumării, cît mai curînd posibil, de către conducătorii celor cinci state centro-americane, a angajamentului de a renunța la orice prezență militară străină în regiune. El a atras, totodată, atenția că, din cauza embargoului economic instituit de S.U.A., începînd din anul 1984, împotriva Nicaraguei, economia națională a înregistrat pierderi evaluate la 12,263 miliarde dolari.

Studiu

Potrivit unui studiu de perspectivă publicat la Geneva de Comisia Economică a O.N.U. pentru Europa, în țările vest-europene va surveni o nouă încetinire a ritmului activității economice în anul în curs. Documentul anticipează o încetinire serioasă a creșterii economice, mai ales în Marea Britanie și Italia, comparativ cu nivelul anului trecut. În general, creșterea economică a nordului Americii și Europei occidentale nu va depăși 2 la sută în acest an, apreciază autorii studiului.

Vehiculul din fotografie este propulsat cu ajutorul energiei dezvoltate din... gheață. El a fost creat de specialiști de la Institutul tehnic Lulea, din nordul Suediei, servind, deocamdată, încercărilor. Principiul său de funcționare: apa din rezervor, înghețînd, își mărește, după cum se știe, volumul. Presiunea astfel creată asupra pereților rezervorului este convertită, pe cale hidraulică, în energie cinetică. Modelul a reușit să străbată, cu un „plin" de gheață, 400 metri, cu o viteză de 50 km/h. Se apreciază că punerea la punct a tehnicilor de folosire a acestei surse de energie ar putea deschide noi perspective pentru transporturile auto în zonele geografice cu temperaturi scăzute

Viteză

La 1 iulie, la Viena va începe o campanie vizînd reducerea vitezei autovehiculelor, care circulă în oraș în timpul nopții, la 30—40 km pe oră. Acțiunea a fost inițiată de primăria orașului pe baza studiilor experților, în scopul reducerii numărului de accidente și a diminuării gradului de poluare. Statisticile întocmite de poliție arată că aproximativ 70 la sută din conducătorii auto depășesc în timpul nopții viteza maximă admisă în oraș, care este de 50 km/h.

Concluzie

Societatea suedeză trebuie să combată vehement proliferarea casetelor video cu filme destinate tineretului în care se cultivă violența — este concluzia unei comisii speciale care, din însărcinarea guvernului, a studiat situația din acest domeniu. În raportul prezentat ministrului culturii se arată că, în pofida existenței unor legislații restrictive, pe piață au apărut și circulă o mare cantitate de filme care se adresează direct tineretului și care fac apologia crimei. Influența acestora asupra tinerei generații este deosebit de dăunătoare, subliniază raportul. Arătînd că, pentru combaterea acestui fenomen, este necesară o intensificare a educației în școli, raportul propune măsuri coercitive împotriva acelora care realizează și difuzează asemenea filme periculoase. Se avansează, de asemenea, proiecte de legi care sporesc controlul asupra producției de videofilme accesibile tineretului.

Premieră

Republica Zimbabwe și Brazilia au semnat, la Harare, primul acord comercial dintre cele două țări. Documentul stipulează dezvoltarea schimburilor comerciale bilaterale, a relațiilor economice în ansamblu.

Secetă

În urma secetei prelungite care s-a abătut asupra unor zone întinse din Statele Unite, Ministerul agriculturii a declarat 1 231 de regiuni agricole din 30 de state federale drept zone calamitate. Ministrul agriculturii, Richard Lyng, și o comisie specială a Congresului au adoptat o primă măsură de urgență acordînd ajutoare fermierilor pentru achiziționarea de furaje.

Himalaya

Guvernul Indiei a examinat și aprobat un program de lungă durată privind reîmpădurirea zonelor premontane ale Himalayei, s-a anunțat oficial la New Delhi. Pentru „reînverzirea" pantelor Himalayei se preconizează alocarea unor fonduri în valoare de un miliard de rupii indiene, pentru o perioadă de cinci ani. Aceste măsuri se impun cu necesitate — a declarat un purtător de cuvînt al guvernului. Ca urmare a defrișărilor din ultimele decenii, s-au redus în mod considerabil masivele împădurite ale țării. Numai în perioada 1972—1975 și 1980—1982 — a precizat purtătorul de cuvînt —, India a pierdut peste 9 000 000 hectare de pădure. În cazul în care nu ar fi luate măsuri de urgență, mari întinderi ale țării — renumite, altădată, prin junglele lor dense — ar putea deveni, la sfîrșitul acestui secol, pustiuri fără viață.

Accident

Un cargou britanic a lovit un pilon al platformei de foraj maritim „Glomar Labrador One" din Marea Nordului, provocînd stricăciuni și impunînd evacuarea de urgență a majorității muncitorilor de pe platformă. Ministerul britanic al energiei a inițiat o anchetă pentru a determina cauzele accidentului.

Superexpresuri

Specialiștii sovietici au început proiectarea unei căi ferate pentru superexpresuri, care vor circula între Moscova și localitățile balneare de pe malul caucazian al Mării Negre și Crimeea. Noua linie se va construi paralel cu cea existentă, trenurile putînd circula cu viteza de 350 km pe oră, la un interval de 15 minute unul de altul. Primul tren va parcurge distanța Moscova — Simferopol în anul 1996, iar, peste trei ani, va intra în exploatare și linia Moscova — Soci.

Ceasuri

În 1987, exportul de ceasuri elvețiene s-a redus cu peste două milioane de bucăți, anunță raportul anual al Asociației producătorilor de ceasuri. Se relevă că a scăzut considerabil exportul de ceasuri electronice, sporind în schimb cel de ceasuri mecanice.

Lăcuste

Organizația Națiunilor Unite pentru Alimentație și Agricultură (F.A.O.) a avertizat asupra prezenței unor „nori" uriași de lăcuste în nordul și vestul Africii. Experții F.A.O. au relevat că lăcustele au infestat aproape 2 milioane hectare de teren arabil în țările Sahelului și amenință în prezent să ajungă la Marea Roșie, Peninsula Arabică și Cornul Africii.

Tăcerea de nisip și ridichea imponderabilă...

Există o tăcere a cîmpiei și o tăcere a muntelui : încremeniri solemne, depline, care îți luminează sufletul și te pun în genunchi în fața statorniciei încrezătoare a naturii. Oricît ar fi de dense, aceste tăceri au un har al lor, o generozitate înaltă : te înfrupți din tăcere ca dintr-un fruct rar.

Există, apoi, o tăcere a apei. Tăcerea ascunsă pe care o remarci cînd te proiectezi spre adîncuri și începi să te confunzi cu universul lichid, ondulat și absorbant, viclean și atotputernic, capcană relaxată și spectaculoasă, gata oricînd să captureze, confidențial, intrușii. Aici tăcerea e rea, vine de peste tot, e regulă organică și dictat fără derogări.

Și mai există tăcerea deșertului : perfidă, ireparabilă, cumplită în monumentalitatea ei funerară. Tăcere imensă, disprețuitoare, tăcere vorace în stare să te facă una cu nisipul, să te năruie, să te răstlire și să te arunce de-a pururi în uitarea de tine.

Deșertul este mai mult decît o geografie pierdută, o fertilitate asasinată mut, un spațiu redus la un orizont morganatic ; este o stare de spirit. Nicăieri nu te sufoci mai deplin ca în acest hău fără opreliști. Trebuie să fi fost în deșert pentru a înțelege care este limita răbdării.

Omul nu va iubi niciodată deșertul pentru că omul este fertil, produce, desțelenește, se înconjoară de resurse vitale, iar mediul său înconjurător are sens cît viața exultă din toți porii. Este însă acest mediu mecanic și ideal pus la dispoziția omului ? Este acest mediu o victorie permanentă, un cadou perpetuu pe care natura nu mai osenește să îl ofere celui mai recalcitrant dintre abonații săi ? Evident nu. Relația dintre om și planetă este mai fragilă decît pare, cochetează asiduu cu punctul critic, se poate răsturna sau rupe printr-un accident fulgerător sau printr-o lentă și meticuloasă slidare.

Cîteva grade Celsius adăugate sau scăzute la temperatura medie a planetei ne-ar schimba viața brutal și pe termen lung. În rău. Un spor de căldură sau un spor de frig ne-ar lovi în aceeași măsură, deși din direcții opuse. Nu ne rămîne decît să militățm pentru menținerea lucrurilor așa cum sînt, abaterea constituind garanția sigură că nimic din ce a fost agreabil nu se va mai repeta...

Faptul că viața noastră și viața urmașilor noștri se află limpede și necruțător la cheremul unei temperaturi medii nu este, pe de-o parte, un fapt nou, iar, pe de altă parte, nu limitează cîtuși de puțin spațiul de mișcare al ideilor și acțiunilor omului în raport cu planeta sau cu el însuși. Toate se pot mișca, schimba, ameliora, cu excepția temperaturii medii. Cine s-ar fi gîndit, nu cu o mie de ani în urmă, ci doar cu zece ani în urmă, că ridichea în stare de imponderabilitate devine rezistentă la insecte sau că ardeiul verde se poate dezvolta halucinant dacă înconjoară pămîntul la o înălțime pe care oamenii de altădată nu o puteau spera ? Acest exemplu, oricît ar semăna cu o fabulă, nu este decît un exemplu extras pur și simplu dintr-un comunicat banal transmis de agenția China Nouă. Textul este interesant și reconfortant : „Doi sateliți lansați și recuperați în China în anul trecut au transportat semințele a 70 de specii de plante. Potrivit afirmațiilor cercetătorilor de la Academia de Științe din R.P. Chineză, călătoria extraterestră a stimulat creșterea productivității unora dintre ele. Radiațiile și imponderabilitatea au contribuit la germinarea și înflorirea mai rapidă a semințelor de castraveți, roșii, ardei verde, orz, grîu, porumb și pin autohton. De asemenea, semințele unui anumit tip de ridiche au devenit mai rezistente la insecte".

Pînă la însămînțarea Cosmosului și la așezarea pe orbită a unor solarii care să asigure producții fenomenale în cer pentru consumul în creștere de pe Pămînt va mai trece vremea, iar noi vom avea timp să medităm la starea propriei noastre grădini. Nu avem nevoie de veacuri pentru aceasta. Prezentul imediat și trecutul mai mult sau mai puțin apropiat sînt doldora de semnale de alarmă. Prima constatare este că Pămîntul a fost mai generos cu omul, iar omul mai hapsîn cu Pămîntul, în lunga conviețuire care i-a așezat alături.

Toate taifunurile și toate secetele adunate laolaltă nu au jecmănit Pămîntul în măsura în care a făcut-o omul din greșeală. Din greșeli datorate neștiinței sau trufiei. Deșertul, cu mii de ani în urmă, a devenit rapace din cauza omului. Astăzi, este și mai rapace din același motiv. Niciodată însă planeta noastră nu a fost supusă unui ritm de ruginire atît de vertiginos ca în epoca supremelor performanțe ale tehnicii asupra restului realității.

Comentăm des și pe drept cuvînt zdrobirea prin poluare a aerului, apei și pămîntului, dar prea rar încercăm să nu formăm agresiuni. Atlasul însă — sinteză mută și inexorabilă a adevărului nostru spațial — ne informează răbdător asupra celui mai la îndemînă adevăr al istoriei conștiente a omului.

Hărțile transcriu cu o întîrziere iremediabilă ceea ce se întîmplă precipitat în realitate. De la o ediție la alta, atlasul se modifică. Realitatea se modifică, însă, de la un minut la altul. Nu numai noi sîntem grăbiți. Și planeta e grăbită și nu întotdeauna într-o direcție mulțumitoare : în fiecare minut, zeci de hectare de păduri se năruiesc sub tîrul consumului anarhic. Într-o asemenea cadență, care nu dă semne de temperare, pînă la sfîrșitul mileniului — de altfel cît se poate de apropiat — 350 de milioane de hectare de păduri vor dispărea ca și cum nu ar fi fost, în locul lor instalîndu-se, pertid și omnipotent, deșertul.

Savanții nu fac un echivoc din faptul că două treimi din suprafața uscatului globului sînt direct amenințate cu transformarea în deșerturi. În fiecare an, între 50—70 000 kilometri pătrați de nisip mușcă din ogoarele, pădurile sau grădinile lumii. Dacă planeta ar fi extensibilă, efectele unei asemenea ofensive ar fi temporizate, poate, în mod adecvat. Dar, în condițiile știute, și situația este mai degrabă dramatică. În China, unde se află unele din cele mai întinse deșerturi din lume (Gobi și Taklamakan), ritmul deșertificării a atins asemenea proporții încît s-au articulat măsuri la nivel național pentru a se contracara pericolul. Un proiect ambițios îl reprezintă construirea, începînd din 1978, în nordul țării a unui „uriaș zid verde" natural alcătuit din milioane de arbori. Spre deosebire de „Marele zid" construit pentru a apăra China de invaziile barbare, această centură verde de 3 000 de kilometri este menită să oprească extinderea deșerturilor. În aprilie 1986, presa anunța că 3,4 milioane de tineri chinezi au plantat 130 000 ha cu arbori și 4 000 ha cu vegetație de-a lungul cursului mediu și inferior al Fluviului Galben...

Peste tot în lume — în Orientul Mijlociu, Africa, Asia, America Latină — au început să pulseze focarele de rezistență împotriva apatiei de care s-ar putea lăsa cuprins Pămîntul. Deșertificarea este un proces evident și alarmant, dar nu iremediabil. Tot așa cum a fost stimulată de om, poate fi contracarată, și, într-un tîrziu, învinsă. Deșerturile devenite ogoare în Arabia Saudită sau în alte enclave tradiționale, unde nisipul părea instalat de-a pururi, sînt mărturii întrate în ordinea faptului împlinit.

Într-o epocă în care, anual, aproximativ 90 000 000 de oameni încarcă listele urbane, cînd concentrarea populației orășenești atinge ritmuri nemaivăzute, „peisajul agricol" devine un spațiu care trebuie luat în primire mai atent ca oricînd.

În definitiv, hrana oamenilor, în pofida informaticii, roboticii sau electronicii, provine din zona solemnă și generoasă a ogorului care și azi, ca și oricînd, trebuie iubit, respectat și servit cu brațele, cu mintea, cu sufletul...

Radu Budeanu

RUANDA

Preocupări economice

În Republica Ruanda — „țara celor 1 000 de coline", cum i se mai spune acestui stat cu relief frămîntat și care, la 1 iulie, împlinește 26 de ani de la proclamarea independenței naționale — obiectivul cel mai important îl constituie valorificarea la nivel superior a importantelor resurse naturale de care dispune : aur, wolfram, cositor, tungsten, gaz metan, beriliu, concentrate de staniu etc.

La cel de-al V-lea Congres al partidului de guvernămînt, Mișcarea Revoluționară Națională pentru Dezvoltarea Ruandei, s-a stabilit ca dezvoltarea agriculturii să reprezinte o direcție principală de acțiune. Aceasta întrucît în agricultură lucrează peste 90 la sută din populația activă, care contribuie cu 50 la sută la realizarea produsului național brut și cu trei pătrimi la valoarea totală a exporturilor.

PANORAMIC

Procesul mercenarilor (20)

În loc de epilog...

Era în aprilie 1974. Călătoria începuse într-o capitală europeană. Au urmat escala într-o alta, mai spre nord, schimbarea cursei aeriene, apoi „cap compas" spre sud, o nouă escală în „orașul alb", Alger, cu un prim contact cu Africa și lumea ei. După o oră, avionul a decolat iarăși, reluîndu-și direcția inițială. Din înălțimi, în lipsa surprinzătoare a norilor, Sahara s-a ivit brusc, lățindu-se în cercuri perfect concentrice, asemenea unei unde imense de apă, cînd, pe deasupra, este atinsă de o piatră aruncată. Harmattanul, vîntul care, decenii la rînd, înghițise cei mai mari cuceritori ai regiunii și dejucase cele mai abile strategii, stătea undeva, la pîndă. Este „vîntul nisipului" pe care oamenii deșertului îl asimilează cu catastrofa sau cataclismul. Cînd se pornește, pe 700 kilometri lungime și 1 000 lățime, un nor imens de nisip, înalt de 30—40 metri, este împins dinspre miazănoapte, avînd o vizibilitate sub doi metri. Poate sufla trei ore, trei zile sau treizeci — nimeni n-a reușit niciodată să-l „ghicească". Nomazii și cămilele se opresc — primii se acoperă cu mari cuverturi și așteaptă ca mînia, iscată de-a dreptul din senin, să dispară în același fel cum s-a pornit. După trecerea Harmattanului nu se mai recunoaște nimic : dunele și-au schimbat forma și locul, pistele au fost șterse, iar oamenii și cămilele sînt roșii ca un foc bengal.

În acea zi, deși crease impresia că se va porni, Harmattanul stătea încă la pîndă. Cîndva a fost asemuit, poate nu fortat, cu norii de praf și zgomotul teribil iscat de hoardele barbare. Mai nou, numele său a fost asociat cu teroarea creată de „Legiunea străină" și, ulterior, prin extensie, de mercenari.

În acea zi, totul încremenise, aducînd mai curînd cu o machetă gigantică deasupra căreia un copil plimbă dezinvolt un avion-jucărie.

16 membri formau echipajul, iar pasagerii erau opt : trei europeni și cinci africani. Timpul pînă la viitoarea escală — cam șapte ore — a părut mai lung decît o veșnicie, dacă se admite o astfel de comparație. Pe urmă, de la Freetown la Conakry, punctul final, zborul nu se mai sfîrșea. Nu era doar nerăbdarea de a ajunge la destinație. Ea, cu siguranță, fusese dublată, consistent, de atmosfera — la propriu și la figurat — a locurilor, despre care lecturi mai vechi, susțineau, argumentat, că, demult, n-au fost numai deșert, ci și o imensă oază, începînd cu strania Sahară — survolată acum — și care parcă-și trimisese fiorii prin chiar „pereții" avionului.

O lume surprinzător de pestriță la sosire, ce nu se grăbea de fel și pentru care vorba „încet, încet" constituie legea firii. Ea mai avea înțelesul de „calm", dar și de „răbdare", iar cuvîntul „agitat", în accepțiunea europeană, capătă, aici, cu totul altă semnificație. Este vorba de o comuniune explicită și, într-un fel, perfectă între om și mediu.

Să revenim la călătorie. După formalitățile vamale de la graniță, drumul spre „Hôtel de l'Indépendance", decurse într-un desăvîrșit calm ; cu geamurile lipsă pe toate părțile, autoturismul se îndrepta cu o viteză ce se răzbuna vîrtos pe cuvîntul sau, mai curînd, starea de „încet-încet", fără să aducă, însă, vreo boare care să răcorească, cît de cît, aerul fierbinte și umed. Cazarea se rezolvă imediat, și un însoțitor propuse revederea peste o oră, în hol, urmînd să se discute programul vizitei abia începute. Apa rece de la duș părea sau, mai exact, era mai caldă decît aerul de afară ; presiunea atmosferică se schimbase iarăși, făcînd loc unei toropeli ciudate. Șocul climei nu întîrzia să se producă. Întîlnirea a avut loc la ora convenită, în hol. În primele clipe, cel mai vîrstnic dintre însoțitori s-a uitat lung, surprinzător de insistent, după care a spus pe un ton categoric : „Mais vous êtes affreux ? (Dar sînteți îngrozitor — fioros ?)". Cum s-a crezut, firește, că este întrigat și se referă la starea fizică a unuia dintre noii sosiți, i s-a vorbit, cu o suficientă stînjeneală, despre drumul lung, rigorile climei și oboseala acumulată, care-și făcuseră, deja, efectul. El a reluat formula, acum pipăind bluza verzuie-zebrată și arătînd spre patalonii cu același model. Momentele de confuzie se prelungeau, devenind enervante. Era limpede că fiecare insistă asupra unui alt lucru. Într-un tîrziu, în schimbul de replici destul de... calm, și-a făcut loc, cam ezitant, totuși, cuvîntul **mercenar.** Asta era, deci ! Îmbrăcămintea de... mercenar ! Reacțiile și sentimentele generate de vederea ei se dovedeau foarte puternice. De aici, și încurcătura creată gazdelor !

Primiseră îmbrăcămintea de la un tînăr, și nici unul nu se gîndise, înaintea călătoriei, să facă o legătură între destinație și uniforma **centurionilor** reapăruți în forță în Africa, la începutul anilor '60. Este adevărat, călătoria pe meleagurile africane debutase exact cînd secesiunea Biafrei a readus în actualitate, după numai cîțiva ani, nume de protagoniști ai mercenariatului katanghez, așa încît, firesc, am citit reportaje despre ei sau le-am parcurs propriile relatări, îi văzusem fotografiați „la fața locului". Dar să fac o apropiere între acea îmbrăcăminte și uniforma lor nu m-am gîndit niciodată. Sau, ca să merg mai departe, să realizez că termenul „affreux — îngrozitor, fioros" definea altceva, el fiind urmat de semnul (retoric) al întrebării și nu se referea la starea fizică după acea lungă călătorie, mi se părea de-a dreptul extravagant.

Și totuși... Odată lămurită încurcătura și schimbată repede îmbrăcămintea, zile și nopți la rînd am vorbit, cu însoțitorul meu, despre mercenari. Am uitat să scriu că, din Conakry, am plecat în zonele eliberate din Guineea-Bissau, teritoriu portughez care, și la acea oră, primăvara lui 1974, lupta împotriva forțelor armate ale metropolei, trimise aici, ca și în Angola sau Mozambic, în obișnuitele acțiuni de „pacificare". Nu, pînă atunci, nu existau indicii că armata colonială ar fi avut, în cadrul ei, mercenari, dar se știau destule nume și amănunte despre activitatea unor portughezi printre „îngrozitorii" din Katanga, despre faptul că, în anii '60, „Angola portugheză" servise drept una din bazele principale de aprovizionare, antrenament sau chiar de refugiu, cînd n-au mai avut altceva de făcut ori au fost izgoniți de pe cîmpul de luptă.

Într-o seară, pe cînd reveneam pe drumul din brusă în tabăra din Venduleid, unde fusesem cazați, autoturismul de teren a rămas în pană, iar șoferul și un alt însoțitor au plecat în sat, după ajutor. Nu ni s-a dat voie, sub nici o formă, să coborîm, așa încît am stat încremeniți pe niște scaune uzate. Am vorbit mult, în special despre „fioroși", însoțitorul repetînd că acestora le „plac" acțiunile „murdare", ambuscadele, operațiunile la „negru" și pe neașteptate. Pînă cu numai cîteva minute înainte, știam că pe aici nu apăruseră. Totuși, teama, acea îndoială, „dacă tocmai acum apar", și-au făcut loc. Cît am stat ? O oră sau trei, două sau patru — nu știu ; ceasurile nu le puteam consulta, neavînd voie să aprindem nici măcar un chibrit, iar cînd a venit Sergio, șoferul, a meșterit ceva, și mașina a redemarat imediat. A doua zi dimineață, primele lucruri auzite la radiouri — care, în brusă, alcătuiau un „sui-generis" turn Babel, ele fiind racordate pe posturi ce transmiteau în mai multe limbi de circulație internațională sau nu — au fost despre evenimentele de la Lisabona, din 25 aprilie 1974. „Revoluția garoafelor roșii", din metropolă pusese capăt regimului salazaristo-caetanist. Ca la un semnal, perceptibil sau nu, toate radiourile au fost fixate pe un singur post ce transmitea, într-o bucurie contagioasă, muzica pașilor cadențați ai mulțimii revărsate pe străzile capitalei lusitane. Peste tot se auzea, tulburătoare, vocea lui Zeco Afonso care cînta : „Grândola, vila morena / Terra di fraternidade / O puovo è quem mas erdeno / Dentro di ti, O ciudade" — „Grandola, oraș frumos / Pămînt al fraternității / Poporul este suveran / Între zidurile tale..."

Vîrtejul ne-a cuprins și pe noi, nu pentru că voiam să fim amabili cu gazdele. Cîntecul acela, ca și dorul de libertate, le zăcuse viu și puternic în sipetul minții și sufletului, iar acum, izbucnirea lui nu ne ocolise nici pe noi, aflați la mii de kilometri de dezlănțuirea lui.

La amiază, euforia generată de știrile în serie din Lisabona a fost spartă de vestea că, noaptea precedentă, Harmattanul bîntuise prin apropiere. Cum nu auzisem nimic, cum regiunea în care ne aflam era, totuși, prea departe de raza lui de acțiune (deși, în ce-l privește, surprizele nu se exclud) și cum nu se vedeau urme palpabile pe copaci, ne-am exprimat nedumerirea. „Chiar Harmattanul ?" „Nu, a venit răspunsul prompt. E o altă poreclă dată mercenarilor...". În apropierea taberei noastre, la numai cîțiva kilometri de șoseaua pe care, după căderea serii, staționasem foțat, într-un sat strategic, apăruseră șapte „centurioni" care făcuseră ravagii, aproape de nedescris. De unde s-a știut că e vorba de ei ? Unul fusese ucis, iar altul rănit ușor și capturat, așa încît „aventura" apăruse de netăgăduit. Am zăbovit mult asupra întîmplării, sperînd că-l voi cunoaște și voi conversa cu „îngrozitorul" prins, montînd imediat în minte un scenariu al reportajului călătoriei : episodul cu mercenarii — un fel de apogeu al încleștării și durității luptei anticoloniale, al vicisitudinilor ei — trebuia contrapunctat cu momentele consemnate în direct și legate de prăbușirea — previzibilă, la urma urmei — a regimului colonial portughez. Nu s-a putut, din mai multe motive, spre regretul meu. Ce păcat! Ar fi fost nu numai, ceea ce se numește frecvent, o „lovitură publicistică" !

Uniforma? Însoțitorul, tot el, ne-a sfătuit s-o schimbăm (la troc adică) în piață, pe produse — fructe, statuete din lemn roșu sau abanos etc. —, dar numai printre alte „mărfuri". I-am ascultat povața, am încercat, și a mers : cîteva zile la rînd, „negustorul" prezent în piață ne-a oferit fructele, de fiecare dată proaspete, și abia la ultima porție ne-a povestit că uniforma e bună pentru a proteja... aco-

perișul micului adăpost al caprelor sale, în sezonul ploilor, ce bătea la ușă. „În plus, ne-a zis el, culoarea dominantă fiind verdele, ea le va aminti mereu de iarba pe care o vor... paște". Și a mai spus că-i pare rău, foarte rău, că nu am primit, pentru haine, acea monedă pe care scria „Bank of Biafra". Era tot verde, avea impregnantă pe ea imaginea unui bărbat negru, de vîrstă mijlocie, cu barbă foarte bogată. O refuzasem de teamă, și, apoi, din principiu, întrucît mă aflam într-un loc în care asemenea bani n-aveau cum circula. Și totuși, acum, peste timp, îmi vine în gînd, spontană și legitimă, părerea de rău că mi-a scăpat printre degete o raritate numismatică. Sau, ca să merg pe linia acestui serial, am ratat, din rațiuni pe care nu e cazul să le evoc acum, o probă concretă a trecerii și circulației „centurionilor" în Biafra.

Cînd, peste vreme, după Angola, Comore, Benin, Seychelles și Rhodesia am reluat și comentat tema mercenariatului, episoadele mi-au apărut într-o cu totul altă perspectivă și cu implicații dintre cele mai grave.

Iar asocierea dintre vîntul deșertului saharian — imprevizibilul Harmattan — și prezența „îngrozitorilor" pe un cîmp de luptă s-a conturat ca inspirată și plină de miez.

De aceea, a scrie despre mecenariatul contemporan nu a însemnat doar a-l evoca în sine, ci și a-l demonta, cel puțin în liniile generale, spre a-i denunța direct originea, țelul și mijloacele. Nu am vorbit despre o lume ce părea revoltă; aparent surprinzător, ea căpătase alte dimensiuni și renăscuse din propria-i cenușă.

Procesul mercenarilor a decurs, astfel, firesc, a impus o reacție severă și dreaptă, în fond o judecată urmată de o sentință explicită, de aspră condamnare, care nu îngăduie rețineri sau circumstanțe atenuante. Sau, ca să împrumut un vers din Alfred de Musset: „Une croix et l'oubli, la nuit et la silence". („O cruce și uitarea, noaptea și tăcerea".)

Dumitru Constantin

În această săptămînă...

Islanda. Alegeri prezidențiale

La 25 iunie, în Islanda, aproximativ 137 000 alegători s-au prezentat în fața urnelor, în cadrul unui scrutin prezidențial „fără miză reală", după cum apreciază unii observatori. Sondajele de opinie, efectuate în săptămînile dinaintea alegerilor, indicau o victorie clară a președintelui în funcțiune, Vigdis Finnbogadottir. Ea fusese aleasă în funcția supremă în anul 1980 — fiind prima femeie șef de stat din istoria Islandei — și reconfirmată în funcție în 1984, pentru o perioadă de încă patru ani. De reținut este faptul că, în anul 1984, alegerile nu au mai avut loc, deoarece, conform Constituției țării, dacă nici un alt oponent nu își depune candidatura, atunci președintele poate primi, la cererea sa, un nou mandat prezidențial.

În acest an, însă, Sigrun Thorsteindottir, o reprezentantă a Partidului Umanist, și-a anunțat intenția de a candida la funcția de șef al statului. Știrea a surprins opinia publică islandeză, deoarece, începînd cu anul 1944, cînd Islanda și-a obținut independența, tradiția electorală a țării nu înregistrase nici un precedent în care unui președinte, care dorește să rămînă în funcție, să i se opună un contracandidat.

Și de data aceasta, sondajele de opinie au fost deplin confirmate, Vigdis Finnbogadottir obținînd o victorie clară în alegeri și primind, astfel, din nou, încrederea concetățenilor săi.

Vigdis Finnbogadottir nu face parte din nici un partid politic. Ea este absolventă a facultății de filologie, a predat limba franceză la Universitatea din Reykjavik, fiind, în același timp, și directoarea Teatrului municipal din capitală. După ce a fost aleasă în funcția supremă, Vigdis Finnbogadottir a desfășurat o activitate intensă în toate domeniile vieții social-politice islandeze, colaborînd cu un guvern de coaliție format din conservatori, din reprezentanți ai Partidului Progresist și din social-democrați. Prin munca sa, comentează agențiile de presă, Vigdis Finnbogadottir a devenit „un simbol al unității naționale", contribuind la formarea unei imagini vii, înnoite a țării sale în lume. De asemenea, este binecunoscută și activitatea sa pe plan extern, președintele Islandei militînd pentru crearea unei zone denuclearizate în nordul Europei.

Convorbiri privind situația din Africa Australă

Timp de două zile — 24 și 25 iunie a.c. — în capitala egipteană a avut loc o nouă rundă de convorbiri cvadripartite în legătură cu modalitățile de rezolvare, pe cale negociată, a problemelor din Africa Australă. Cele patru delegații au fost conduse de Afonso van Dunem, ministrul angolez de externe, Jorge Risquet Valdes, membru al Biroului Politic și al Secretariatului P.C. din Cuba, Roelof „Pik" Botha, ministrul de externe al Africii de Sud, și Chester Crocker, adjunct al secretarului Departamentului de Stat al S.U.A., care se ocupă cu problemele africane.

De notat că este a doua rundă a convorbirilor cvadripartite, după cele desfășurate luna trecută la Londra, urmate de negocierile dintre Angola și Africa de Sud, care au avut loc la Brazzaville, în zilele de 13—14 mai a.c. Încă de atunci, se decisese ca respectivele negocieri bilaterale să se reia după scurtă vreme, tot la Brazzaville. Însă dezacorduri intervenite ulterior au condus la amînarea lor. Pînă la urmă, s-a revenit la formula cvadripartită și, cum Egiptul s-a oferit să găzduiască reuniunea, aceasta a fost convocată la Cairo, la finele săptămînii trecute. Problema asupra căreia s-au axat discuțiile recente a fost platforma de propuneri prezentată de Angola, în mai, la Londra, în legătură cu care Pretoria a făcut contrapropunere. După cum opinau surse citate de agenția „Prensa Latina", la Cairo, atît Angola cît și Cuba „și-au manifestat dezacordul total cu poziția sud-africană, considerînd-o drept inacceptabilă, din cauza lipsei de realism și a aroganței ieșite din comun".

Agenția egipteană „M.E.N." nota că, după cum afirmau surse din apropierea delegațiilor, prima sesiune a conferinței cvadripartite, după trei ore de dezbateri, nu a ajuns la un rezultat în legătură cu punctele înscrise pe agendă. Acestea s-au referit doar la unele divergențe între Angola și Africa de Sud privind retragerea forțelor cubaneze și ajungerea, ulterior, la o reglementare pașnică. S-a discutat, de asemenea, în legătură cu fixarea datei și locului viitoarei runde de negociere — Cairo sau New York. Documentele de lucru prezentate de fiecare delegație au fost examinate în cursul zilei de 25 iunie.

La capătul celei de a doua zile de negocieri, un scurt comunicat comun preciza că s-a hotărît ca, la 11 iulie, în Statele Unite, să se reia contactele cvadripartite la nivel de experți. Potrivit documentului amintit, reuniunea de la Cairo a fost convocată pentru a se continua acțiunea declanșată de părți la Londra, în luna mai, în legătură cu modalitățile de rezolvare a situației din Africa Australă; se arată că a fost trasat un plan de lucru spre a se continua schimburile la nivel de experți. Referindu-se la convorbirile cvadripartite de la Cairo, Afonso van Dunem a declarat televiziunii angoleze că acestea s-au desfășurat într-o atmosferă sinceră și realistă și că s-a realizat un oarecare progres.

În ce-i privește, observatorii opinează că viitoarea întrunire, fiind la nivel de experți, aceasta ar constitui un indiciu potrivit căruia s-ar definitiva detalii privind demararea unui proces de pace în zona sud-vestică africană, prin rezolvarea problemei namibiene, bazată pe aplicarea rezoluției 435/1978 a Consiliului de Securitate al O.N.U., retragerea trupelor regimului de la Pretoria din sudul angolez și a trupelor cubaneze din Angola.

Potrivit unui comunicat al Ministerului pentru problemele sociale și forței de muncă, dat publicității la Paris, numărul tinerilor sub 25 de ani, aflați în căutarea unui loc de muncă, a fost, în Franța, la sfîrșitul lunii aprilie, de 684 560. Cota femeilor din această cifră s-a ridicat la 56,6 la sută. Totalul șomerilor înregistrați oficial în această țară a fost, luna trecută, de 2 538 600. În imagine: *tineri demonstrînd la Paris împotriva șomajului*

Poziție

Regimul de apartheid din Africa de Sud constituie o încălcare flagrantă a drepturilor omului, a declarat ministrul de externe al R.F.G., Hans-Dietrich Genscher, în cursul unei convorbiri avute, la Bonn, cu o delegație a Uniunii sindicatelor sud-africane, COSATU. Șeful diplomației vest-germane a apreciat că apartheidul nu poate fi reformat, ci trebuie lichidat. Exprimînd îngrijorarea tuturor partidelor și organizațiilor sindicale vest-germane cu privire la evoluția din Africa de Sud, Hans-Dietrich Genscher a lansat un apel regimului de la Pretoria de a ridica interdicțiile instituite împotriva organizațiilor populației de culoare sud-africane majoritare, pentru a asigura condițiile necesare în vederea începerii unui dialog național între toate grupările politice vizînd eliminarea apartheidului.

Expoziție

La Paris va fi organizată în perioada 23—25 iulie, o expoziție cu opere ale unor cunoscuți pictori și sculptori contemporani din diferite țări, informează agenția „APS". Încasările realizate din vînzarea acestor opere de artă vor fi donate Fondului Internațional de Dezvoltare Agricolă, organism specializat al O.N.U., care finanțează programe de dezvoltare în țările sărace.

Reeșalonare

După mai bine de opt luni de negocieri deosebit de dificile, Brazilia a încheiat un acord privind reeșalonarea datoriei externe — a informat, într-o declarație televizată, ministrul brazilian de finanțe, M. Nobrega. El a precizat că acordul se referă la reeșalonarea sumei de 63,6 miliarde dolari datorată de Brazilia băncilor particulare. (Cu o datorie totală estimată la 121 miliarde dolari, Brazilia este cel mai mare debitor din lume).

Alocuțiune

Într-o alocuțiune rostită în cadrul unui miting în orașul Matanzas, Fidel Castro a evidențiat rolul deosebit de important al partidului comunist în organizarea societății cubaneze. „Știm care sînt greutățile și lipsurile noastre. Cunoaștem, însă, realizările și capacitățile noastre, care au permis poporului să obțină succese deosebite. Mai avem multe de făcut ; totuși s-a înfăptuit ce era mai important — s-a creat o bază trainică, ce permite să se dea un nou impuls dezvoltării social-economice a țării", a subliniat vorbitorul.

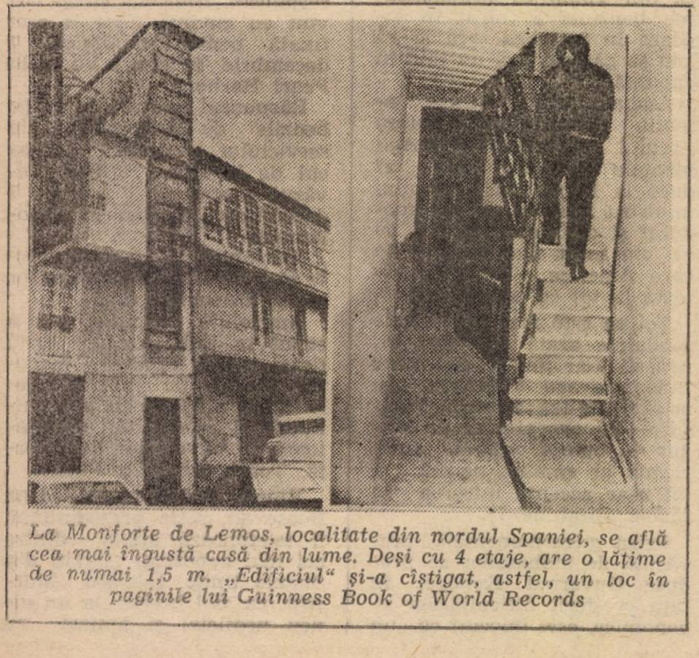

La Monforte de Lemos, localitate din nordul Spaniei, se află cea mai îngustă casă din lume. Deși cu 4 etaje, are o lățime de numai 1,5 m. „Edificiul" și-a cîștigat, astfel, un loc în paginile lui Guinness Book of World Records

Potrivit datelor publicate de Organizația Mondială a Sănătății, aproape două miliarde de oameni trăiesc în locuri unde nu există surse de apă potabilă. Anual, în țările în curs de dezvoltare mor aproape 25 milioane de oameni din cauza folosirii unei ape improprii. În prezent, în lume numai aproximativ 75 la sută din populația urbană și 40 la sută din populația rurală au asigurate surse de apă potabilă corespunzătoare. Specialiștii subliniază că, în ultimii ani, pentru asigurarea surselor de apă potabilă, s-au cheltuit sume de peste 100 de ori mai mici, comparativ cu fondurile irosite în cursa înarmărilor

Avertisment

Despădurirea a 80 la sută din suprafața colinelor care înconjoară capitala Salvadorului ar putea favoriza revărsarea rîurilor din zonă și provoca masive alunecări de teren. Specialiștii în ecologie avertizează că o serie de cartiere și zone intens populate, situate în pantă, se află în pericolul permanent de a fi acoperite de avalanșe de noroi și pietre, datorită gradului extrem de mare al eroziunii solului. Pe întreg teritoriul țării nu au rămas decît 6 la sută din pădurile de altădată, iar absența acestora împiedică infiltrarea apelor și duce la revărsări și inundații, informează agenția „IPS".

Verificare

În viitorul an școlar, în cinci școli publice din New York va fi introdusă practica verificării, cu ajutorul detectoarelor de metale, a intrării în clădire a elevilor pentru a depista eventualele arme existente asupra acestora. Folosirea experimentală a acestor aparate, care de obicei se utilizează la aeroporturi pentru combaterea terorismului, face parte dintr-un plan prin care se dorește ca școlile de stat din New York să devină mai sigure. Anul trecut, în școlile respective s-au înregistrat circa 1 500 de cazuri de folosire a armelor de foc. În alte aproximativ o mie de cazuri, cadrele pedagogice au fost atacate de elevi, 100 dintre ele trebuind să urmeze un tratament medical. Sandra Feldman, președinte al sindicatului profesorilor, vorbea, la o conferință de presă, de o „stare de urgență" în școlile din Washington.

Buget

Camera Reprezentanților a Congresului american a aprobat un proiect legislativ care prevede un buget militar în valoare de 282,6 miliarde dolari pentru anul fiscal 1989, care începe la 1 octombrie a.c. Împreună cu alte proiecte militare aprobate separat de Congres, bugetul militar american ar urma să se ridice, în viitorul exercițiu financiar, la 299,6 miliarde dolari. După cum se știe, un mare număr de congresmeni și alți reprezentanți ai vieții politice și obștești americane se opun menținerii bugetului militar la un nivel extrem de ridicat, respectiv aproape 30 la sută din totalul cheltuielilor bugetare, în condițiile în care societatea americană este confruntată cu probleme social-economice majore.

Acord

În urma convorbirilor la nivel ministerial, desfășurat în localitatea neozeelandeză Christchurch, guvernele Noii Zeelande și Australiei au convenit să liberalizeze comerțul dintre cele două țări începînd cu anul 1990. Un acord definitiv în această problemă va fi semnat cu prilejul vizitei pe care premierul neozeelandez, David Lange, o va efectua la Canberra în august a.c.

Efectiv

În rîndurile Partidului Comunist Chinez au intrat, în ultimii nouă ani, 12,85 milioane de noi membri, totalul membrilor partidului ajungînd la 47 milioane — informează agenția „China Nouă", citînd date ale Secției organizatorice a C.C. al P.C.C.

Sfidarea mondială 1986*)

(3)

Jean-Jacques Servan-Schreiber

Hitler se teme de America. Arhivele Reichului ne-au furnizat informații ample în această privință : Hitler luase hotărîrea categorică de a face totul pentru a evita atragerea Americii în război.

Știa cum va ataca Rusia, era încrezător în eficacitatea și numărul, în continuă creștere, al submarinelor sale, faimoasele U-Boots, pentru a sufoca, în cele din urmă, insulele britanice. Putea să joace pe aceste cărți și putea să cîștige. Cu o condiție : America să rămînă neutră. Hitler nu se înșela.

Nici Roosevelt.

Președintele american hotărăște, mai întîi, să livreze Angliei nave, apoi avioane de luptă, evident fără echipaje. Este urmat îndeaproape de Congres. Hotărăște, curînd, că întreaga producție americană de avioane de vînătoare P 40 va fi livrată Angliei, și îi pune la dispoziție credite pentru ca acest contract să aibă caracterul unei operațiuni de export industriale, nu al unui act de beligerantă. Reușește să convingă Congresul să nu uzeze de dreptul de veto, explicîndu-i : „Cu cît ajutăm mai mult Anglia să reziste, cu atît riscăm mai puțin să vedem America antrenată în a-i da ajutor în mod direct".

În Atlantic, haitele de submarine naziste fac prăpăd.

Primul sondaj al Institutului Gallup se referă la următoarea problemă : „Să se acorde sau nu o escortă de nave americane de război convoaielor care aprovizionează Anglia ?" Răspunsul dă la iveală o atitudine de ostilitate în masă.

După cîteva luni, Roosevelt, văzînd că pierderile se înmulțesc în Atlantic, trece peste această stare de spirit. Dă ordin marinei americane să escorteze convoaiele pînă în largul coastelor britanice, dar le interzice să tragă cele dintîi. Hitler răspunde, dînd instrucțiuni echipajelor de pe submarinele sale să nu tragă decît dacă sînt atacate și să ocolească navele americane.

Se produc două accidente. La 17 octombrie 1941, un convoi britanic este atacat de un grup de submarine hitleriste. Un vas de escortă american, distrugătorul **Kearney**, e lovit de două torpile. Unsprezece oameni sînt dați dispăruți. Numele lor sînt publicate în presa americană.

Roosevelt urmărește reacțiile opiniei publice. Ostilitatea față de război nu scade. Dimpotrivă.

Trei săptămîni mai tîrziu, în largul coastelor Islandei, un alt distrugător american, **Reuben James**, care însoțea un convoi comercial, e scufundat de submarine. E înghițit de ape, împreună cu echipajul de o sută de oameni, care dispar fără urmă.

Emoția produsă în America e mare. Dar este tulbure și ambiguă. O parte din opinia publică îi învinuiește pe naziști. Majoritatea, însă, îl face răspunzător pe președintele Statelor Unite.

Roosevelt cere Congresului să autorizeze înarmarea vaselor comerciale americane pentru a le permite, dacă sînt atacate, să se apere singure în plină mare. Dezbaterile în Camera Reprezentanților și în Senat sînt aprige. Președintele obține la limită „ca americanii să aibă drept la ripostă" ; cu o majoritate de numai optsprezece voturi în Cameră... și treisprezece în Senat.

Roosevelt îi mărturisește lui Hopkins : „E limpede deci, că niciodată — poate doar în cazul unui eveniment tragic — nu vom obține acordul Congresului ca să intrăm în război împotriva Germaniei".

Numai o greșeală a lui Adolf Hitler ar putea provoca acest eveniment.

De trei ori, în timpul unor întrevederi între patru ochi cu führerul, comandantul marinei de război germane, marele amiral Raeder, îl imploră, amenințînd chiar cu demisia, să permită submarinelor sale să tragă în navele americane care sînt pe cale să cîștige, nepedepsite, bătălia pentru aprovizionarea Angliei și să anuleze, astfel, efectele blocadei. Hitler nu cedează : răspunsul este nu.

Amiralul Raeder întocmește un proces verbal solemn : „Douăzeci de acte de război au fost comise, pînă la ora actuală, în Atlantic de vase americane împotriva Germaniei". Punîndu-l în gardă pe führer în legătură cu aprovizionările masive care ajung în Anglia, el reclamă din nou dreptul de a ataca. Hitler își menține refuzul. El știe unde se află adversarul lui: la Casa Albă. Nu o să-i facă acest cadou. Așadar, Roosevelt are mîinile legate.

La sfîrșitul verii lui 1941, serviciile secrete americane au început să descifreze „codul purpuriu", care servește la transmiterea mesajelor între Tokio și bazele japoneze. Roosevelt întrevede un licăr de lumină. Nu-l slăbește din ochi. Va trebui să-l urmărească îndeaproape.

Opinia publică americană refuză să-și expună fiii în Europa, asupra căreia sînt ațintite toate privirile. Mareșalii lui Hitler merg din victorie în victorie. Rommel a pus stăpînire pe Africa. Guderian lovea Armata Roșie. Din Norvegia pînă în Grecia, de la Paris pînă la Praga, Europa era nazistă. Impresionați de puterea germană, americanii au uitat că, în Pacific, există o Japonie, prea îndepărtată pentru a reprezenta o amenințare.

Japonia, însă, este la capătul nervilor. Roosevelt și-a înmulțit, pe neobservate, actele de ostilitate. A blocat activele japonezilor din Statele Unite, cînd trupele japoneze au ocupat fără luptă Indochina. Obține din partea guvernatorului Indiilor Olandeze (Indonezia) suspendarea oricăror livrări de petrol spre Yokohama și Nagasaki. Primul ministru japonez, prințul Konoye, a declarat în fața Dietei că această situație devenea intolerabilă, deoarece armata și marina țării riscau să fie paralizate.

Ambasadorul Statelor Unite, Grew, nu-l surprinde pe președinte cînd îi telegrafiază din Tokio că raționalizarea benzinei a intrat în vigoare în întreaga țară și că „nu se găsește nici un taxi în capitală".

Ambasadorul îi atrage atenția președintelui asupra riscului unei crize guvernamentale la Tokio „care ar duce la înlocuirea primului ministru Konoye, un om moderat și ostil unui război, cu un om mult mai dur, de la care America s-ar putea aștepta la tot ce este mai rău".

Tot ce este mai rău? Toate sondajele arată că, dacă japonezii s-ar hotărî să atace Indonezia sau Filipinele, sau oricare alt teritoriu din Pacific — cu excepția unuia singur —, opinia publică americană ar rămîne neutră și tot n-ar accepta intrarea în război. Și-atunci ?

Criza guvernamentală prevăzută de ambasador se produce. Guvernul Konoye, în fața creșterii dificultăților economice, este înlocuit cu „un guvern al uliilor", după expresia folosită de Grew în telegrama sa, avîndu-l în frunte, în postul de prim-ministru, pe „cel mai cumplit uliu din tot Orientul, generalul Tojo". Cel care vrea război.

Serviciile americane descifrează codul încă din vară. În noiembrie, ele înregistrează pregătirile de război. Dar care e obiectivul lor?

Un singur obiectiv, în imensitatea oceanului, este teritoriul american: Hawaii și baza sa de la Pearl Harbor, cartierul general al flotei din Pacific. Un singur obiectiv, dacă ar fi vizat de japonezi, ar putea declanșa războiul: Pearl Harbor.

Șeful birourilor de informații al marinei Statelor Unite, Richmond Turner, semnalează Casei Albe „că Hawaii și Pearl Harbor ar trebui considerate ca **ținte posibile** ale primei ofensive japoneze". Noiembrie: amiralul Kimmel, care comandă escadra americană instalată la Pearl Harbor, trimite un mesaj special la Washington : „Japonezii ar putea foarte bine să recurgă la un atac prin surprindere împotriva bazei de la Pearl Harbor, chiar mai înainte ca o declarație de război oficială să aibă loc". Serviciile de informații de la Casa Albă știu mai multe despre acest lucru.

La 29 noiembrie, impasul negocierilor de la Washington și înăsprirea poziției americane determină secretariatul misiunii diplomatice japoneze să telegrafieze la Tokio cu cifrul codului purpuriu: „Spuneți-ne cînd intenționați să programați ora H, ca să știm cum să încheiem tratativele pe care le ducem". Tăcere.

La Tokio se pare că există o ezitare în legătură cu siguranța pe care o oferă codul sau cu necesitatea de a răspunde. Serviciul de la Washington de descifrare a codului trebuie să aștepte un moment destul de lung, care pare nesfîrșit. Pînă la urmă, de la Tokio sosește răspunsul, transmis cifrat cuvînt cu cuvînt: „Ora H este fixată pentru duminică, 7 decembrie, în zori... Va fi la Pearl Harbor".

Răspunsul apare în clar pe benzile de înregistrare ale serviciului american: „Atacul de la Pearl Harbor prevăzut pentru zorii zilei de 7 decembrie". Sîntem în 29 noiembrie.

Washingtonul se mulțumește să asculte. La Pearl Harbor nu se transmite nimic.

Amiralul Kimmel și-a strîns în rada portului toată flota pentru viitoare manevre. Stau astfel rînduite, unele lîngă altele, cele opt cuirasate și cele nouă crucișătoare cu navele lor de escortă. Toată flota din Pacific.

Vineri, 5 decembrie, d-na Roosevelt, soția președintelui, îi telefonează unuia dintre cei mai cunoscuți ziariști din Statele Unite, Edward Murrow, ca să-l invite „la un dineu neoficial și amical cu

*) Fragmente din cartea aflată în pregătire pentru tipar, în colecția **Idei contemporane** a EDITURII POLITICE.

președintele, în seara zilei de duminică, 7 decembrie, la Casa Albă".

Week-end-ul începe într-o atmosferă de liniște. Sîmbătă 6 decembrie, generalul Eisenhower a fost autorizat să plece să se odihnească în Texas, la fortul Sam Houston. Ministrul de interne, Harold Ickes, primește prieteni la ferma sa din Maryland. Dean Acheson pleacă, împreună cu familia, să aducă un omagiu corpului neînsuflețit al judecătorului Brandeis, apoi se retrage la țară să se odihnească și-să mediteze în mijlocul naturii.

Sîmbătă seara și duminică dimineața, președintele se află, în mod cu totul excepțional, singur, în biroul lui de la primul etaj al Casei Albe.

Pe cele două aeroporturi militare de la Pearl Harbor, avioanele de luptă au fost aliniate, aripă lîngă aripă, în centrul terenurilor, pentru week-end. Toți piloții sînt în permisie.

Franklin Roosevelt contemplă soarele de iarnă de pe peluzele Casei Albe, unde se află doar oamenii de pază și o secretară de serviciu.

La ora 13,20, la Washington (8.20 în Hawaii), toate escadrilele japoneze, care au decolat de pe portavioanele sosite după ce descriseseră o largă mișcare ocolind insula prin partea de nord-est, se năpustesc în picaj asupra flotei ancorate în port și asupra avioanelor aflate la sol ale forțelor americane din Pacific. Totul este distrus sau ars în trei valuri succesive, mai înainte ca vreo ripostă să poată fi declanșată.

Cel mai mare dezastru militar din istoria Statelor Unite a durat o jumătate de oră.

Uitîndu-se la telegrama militară pe care o are în fața ochilor, Franklin Roosevelt își cheamă, pentru prima oară în cursul dimineții, secretara și îi dictează un scurt mesaj pe care trebuie să-l transmită agențiilor de presă:

„De la Casa Albă: atac aerian japonez asupra tuturor instalațiilor americane de la Pearl Harbor. Președintele va face o declarație la sfîrșitul după-amiezii".

Amiralul Nimitz, generalul Eisenhower, generalul Mac Arthur, toți comandanții militari americani vor afla știrea la radio, în cursul după-amiezii. Se vor înapoia la posturile lor, unul după altul. Dar avioanele japoneze plecaseră de mult. Ca și navele. De altfel, nu mai rămăsese nimic cu care să fie urmărite.

Franklin Roosevelt cheamă la telefon Londra pentru a vorbi personal cu Churchill și a-i anunța el însuși știrea. „Ne-au atacat la Pearl Harbor... De acum încolo, ne aflăm împreună în aceeași barcă!".

Președintele Statelor Unite se pune pe treabă și dă ordine. Războiul a început în mod oficial. Episodul, care se desfășurase cu puțin mai înainte, fusese decisiv.

Roosevelt și-a pus în joc toate resursele și curajul artei sale politice, ca și capacitatea lui de a înțelege lumea. Din clipa în care Japonia provoca războiul, acesta devenea mondial și, dintr-o dată, era cîștigat.

Alte două spirite de excepție din Occident înțeleseseră, ca și Roosevelt, inflexibila simplitate a acestei ecuații: a declanșa războiul mondial, războiul total, însemna, pentru puterile occidentale, a-l cîștiga. Altminteri, era pierdut.

Churchill o spusese încă din vara anului 1940: „Ne vom bate în piețele noastre, ne vom bate pe străzile noastre, ne vom bate pe mările noastre, ne vom bate pînă la capătul oceanului, pînă în ziua în care Lumea Nouă, cu toată puterea sa, va veni să ni se alăture în această luptă pentru a salva bătrîna Europă care i-a dat naștere". Pentru el era limpede că victoria va fi dobîndită doar în ziua în care America va intra în război. Dar cînd și cum ?

De Gaulle, conducătorul Forțelor Franței Libere, o spusese și el în „Apelul din 18 iunie" :

„Acest război nu se limitează la nefericitul teritoriu al țării noastre. Acest război va fi un război mondial... Franța, ca și Anglia, va putea **să folosească fără limite uriașa industrie a Statelor Unite...** Seceratî astăzi de forța mecanică, vom putea **invinge pe viitor printr-o forță mecanică superioară".**

■

În duminica în care piloții japonezi se abăteau ca fulgerul asupra bazei de la Pearl Harbor, generalul De Gaulle tocmai făcea o lungă plimbare, la marginea Londrei, în apropierea căsuței pe care o închiriase pentru week-enduri, în tovărășia unuia din colaboratorii săi încă din primele clipe ale activității sale, șeful serviciilor lui de informații, colonelul Passy. După două ore de mers, se întorc acasă.

Passy povestește în memoriile sale: „Ne-am reîntors din lunga noastră plimbare și ne-am așezat, fiecare, pe cîte un fotoliu din salon. De Gaulle răsuci butonul aparatului de radio. Cîteva minute mai tîrziu, aflam că japonezii atacaseră flota americană de la Pearl Harbor. De Gaulle închise aparatul. Se cufundă într-o meditație profundă, pe care m-am ferit s-o întrerup. S-a scurs un timp care mi s-a părut nesfîrșit; apoi, generalul spuse: «Acum războiul e definitiv cîștigat»".

Da, Roosevelt, a cîștigat.

Japonezii, triumfători, au pierdut totul. Puteau să atace oriunde — în afară de Pearl Harbor. Puteau să ia cu asalt Indonezia și petrolul ei, Filipinele, Singapore, sud-estul Asiei. Puteau să-și extindă fantastic puterea, să cucerească surse de materii prime, să devină inexpugnabili. America n-ar fi mișcat un deget. Roosevelt o știa. Japonezii erau prost informați și judecaseră prost lucrurile, tocmai ei, care aveau să-și întemeieze mai tîrziu, la autopsia catastrofei, rolul lor dominant în universul industrial pe exercitarea inteligenței și pe prelucrarea informației.

În realitate, cînd se spune „japonezi" referitor la acest popor în 1941, se păcătuiește prin generalizare. În fața vicleniilor lui Roosevelt — ceea ce i-a determinat pe japonezi să atace singura țintă din tot Pacificul, ce avea să le fie fatală —, vina o poartă nu poporul japonez, care n-avea nimic de spus, ci principalii săi conducători militari. Dovada cea mai izbitoare, bogată în învățăminte pentru viitor, o constituie lupta ce s-a dat în sînul cercurilor conducătoare, în lunile ce au precedat Pearl Harbor, între primul ministru, generalul de infanterie Tojo, și cel mai celebru marinar japonez, amiralul Yamamoto.

Tojo, care n-a ieșit niciodată din Japonia, vrea războiul împotriva Americii. Numai America i se pare un adversar pe măsura puterii și gloriei țării lui. Săptămînă de săptămînă, Yamamoto denunță „această iluzie pernicioasă". El explică cum, de cincisprezece ani, ca marinar, a făcut de mai multe ori înconjurul lumii, că America o cunoaște de la coasta de Vest, a Pacificului, pînă la coasta de Est, a Atlanticului. Afirmă că întinderea, bogăția, capacitatea Statelor Unite sînt pentru el atît de evidente, încît, dacă — Doamne ferește! — ar fi mobilizate pentru un efort de război, ar fi irezistibile. Și că, dacă Statele Unite ar fi constrînse să intre în război, Japonia s-ar îndrepta spre pieire.

Duelul dintre Yamamoto și Tojo va rămîne un moment istoric în marea aventură japoneză. Două spirite valoroase, două temperamente neînfricate. Dar unul a integrat, în judecata sa, cunoașterea lumii exterioare, celălalt este pătruns numai de realitatea japoneză. Yamamoto nu este mai „inteligent": este mult mai „informat".

Secretul Japoniei postbelice, cheia viitoarei sale reușite, constă în faptul că, după înfrîngere, va apărea, în toată strălucirea ei, superioritatea „informatică" a lui Yamamoto. Tojo aparține trecutului. Dimpotrivă, Yamamoto, căruia i se aduce omagiu, în nenumăratele articole și lucrări ce-i sînt consacrate, împarte, împreună cu Roosevelt și cu proconsulul lui, MacArthur, paternitatea noii Japonii.

Odată cu Pearl Harbor se anunță șocul prodigios care, scoțînd Japonia din starea ei de înstrăinare în lume, îi va hotărî soarta și va atrage după sine pe cea a universului.

Traducere de Rodica Georgescu și Sanda Mihăescu-Cîrsteanu

(Va urma)

BURUNDI

Dezvoltarea zonei urbane

Cu 154 locuitori pe kilometrul pătrat, Burundi este una dintre țările cele mai populate din Africa, capitala Bujumbura, avînd un ritm de creștere demografic de peste cinci la sută.

În aceste condiții se depun eforturi deosebite în direcția stimulării dezvoltării urbane, pentru asigurarea aprovizionării cu apă, punînd la punct rețele de comunicare și deschizînd șantiere de construcții. Astfel la Musaga, o așezare care se întinde pe 100 hectare, un vast proiect prevede construirea unei serii de infrastructuri și de servicii publice : o rețea rutieră internă, un sistem de evacuare a apelor reziduale, un sistem de aprovizionare cu apă și 11 noi puțuri, un sistem de iluminare publică de-a lungul arterei principale, la care să fie racordate șase clădiri publice, un centru de îngrijire a sănătății, o școală primară și două centre polivalente. Conform unui program experimental pentru construirea de locuințe ieftine, s-a pregătit terenul pentru construirea a 104 locuințe, s-a organizat o cooperativă de construcții autofinanțată și s-a creat un fond de împrumuturi pentru cumpărarea de materiale necesare pentru construcții.

Rezerve

Potrivit unui raport dat publicității la Caracas, totalul rezervelor confirmate de petrol din America de Sud sînt de 67,422 milioane de barili, iar cele de gaze naturale de 154,744 miliarde picioare cubice. Pe primul loc se situează Venezuela, care deține 86,1 la sută din totalul rezervelor sud-americane de petrol (respectiv 58,083 milioane barili) și 64,8 la sută din totalul rezervelor de gaz natural (100,244 miliarde de picioare cubice). Urmează Argentina Bolivia, Brazilia, Columbia, Chile, Ecuador — informează agenția „Venpress".

Specialiști

În Nevada (S.U.A.) a sosit un grup de specialiști sovietici care vor participa la experimentul comun americano-sovietic în cadrul căruia, în luna august, va fi detonat, în subteran, un focos nuclear cu puterea prestabilită, relatează agenția „TASS". Cu ajutorul aparatelor de care dispun, specialiștii vor trebui să stabilească parametrii principali ai exploziei. Programul experimentelor comune sovieto-americane de acest gen a început anul trecut pe poligonul nuclear sovietic din apropiere de Semipalatinsk și urmărește punerea la punct a tehnologiilor de verificare a puterii exploziilor nucleare subterane în eventualitatea încheierii unui acord de reducere sau încetare totală a unor asemenea experiențe.

Înclinație

Renumitul turn înclinat din Pisa, nordul Italiei, și-a mărit, în ultimele 12 luni, înclinația cu încă 1,3 milimetri. Dacă acest ritm se va menține, turnul se va răsturna în aproximativ 100 de ani, estimează experții. În prezent, turnul înalt de 55 de metri, are o înclinație de 4,42 metri față de verticală.

Replică

La 26 iunie va avea loc ceremonia punerii pietrei fundamentale la replica modernă a celebrei biblioteci din Alexandria — una dintre mîndriile lumii elenistice și romane. Statul egiptean, cu sprijinul UNESCO, va încerca să refacă această citadelă a culturii antice, care adăpostea circa 700 000 de volume și care a fost distrusă de incendii în mai multe rînduri — relatează agenția „MENA".

Statistică

Potrivit datelor oficiale difuzate la Tokio, în anul 1987, în Japonia s-a înregistrat un record de natalitate redusă. Astfel, în anul respectiv s-au născut 1 347 000 copii, cu 36 000 mai puțini decît în anul precedent. Coeficientul de natalitate a fost de 11,1 la mie, ceea ce, în opinia demografilor, va duce, în cele din urmă, la îmbătrînirea societății nipone. S-a anunțat, de asemenea, că, în anul 1987, s-au încheiat 696 000 căsătorii, cu 15 000 mai puține decît în anul 1986. În același timp, s-a înregistrat și reducerea numărului divorțurilor care, în Japonia, sînt mult mai rare decît în state ca S.U.A., Marea Britanie, Franța, Olanda sau Suedia.

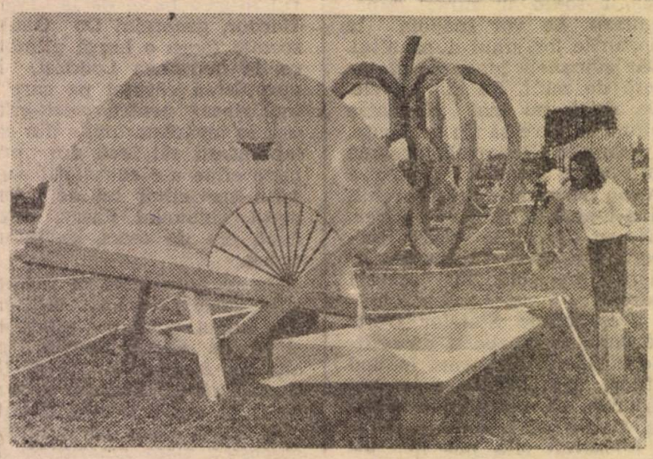

Una din cele 52 de lucrări ale expoziției intitulate „Festivalul de artă a lemnului", care s-a deschis în această lună la Tokio. Interesul manifestat de public față de creațiile prezentate de amatori și profesioniști întăresc speranța organizatorilor ca acest eveniment să capete un caracter anual

1000+1

O aterizare „sandwich" pe aeroportul din Cleveland. Din cauza unei furtuni puternice, pilotul a pierdut controlul asupra aparatului său, tip sport, acesta eșuînd pe „spinarea" unui alt avion, de aceeași categorie

Declarație

Virtualul candidat al Partidului Democrat din S.U.A. pentru alegerile prezidențiale din toamnă, Michael Dukakis, guvernator al statului Massachusetts, a declarat, într-o conferință de presă, că studiază serios posibilitatea de a-l alege pe militantul de culoare Jesse Jackson pentru funcția de candidat la vicepreședinție, relatează agenția „EFE". El a precizat că nu s-a hotărît încă dacă opțiunea sa va fi cunoscută înaintea sau în timpul convenției naționale a democraților de la Atlanta, care va începe la 18 iulie.

Control

Pentru prima dată, partidele de opoziție din Coreea de Sud dețin controlul a nouă din cele 16 comisii pe probleme ale forului legislativ — informează surse autorizate din Seul, citate de agenția „China Nouă". Celelalte șapte comisii sînt controlate de Partidul Justiției Democratice (P.J.D. — de guvernămînt). (Înaintea ultimelor alegeri, P.J.D. controla toate comisiile parlamentare).

Declin

În ultimii ani, s-a accentuat declinul tonajului flotei comerciale a țărilor membre ale Pieței comune — relevă un raport al Comisiei executive a C.E.E., dat publicității la Bruxelles. Potrivit comunicatului, citat de agenția „ANSA", numărul vaselor comerciale ale Pieței comune a scăzut, în perioada 1980—1987, de la 11 000 la 7 000. Reducerea a dus la suprimarea a 114 000 locuri de muncă în acest sector de activitate.

Opinie

Președintele libanez Amin Gemayel a cerut Administrației Reagan să exercite presiuni asupra Israelului pentru a părăsi „centura de securitate" pe care o ocupă în sudul Libanului, întrucît prezența forțelor israeliene în zonă subminează securitatea Libanului. În declarații făcute ziarului „American-Arab Affairs", care apare la Washington, — arată agenția „FANA" — Gemayel a subliniat, de asemenea, că retragerea „forțelor regionale antagoniste" este necesară înainte ca pacea și ordinea să fie restabilite în Liban. Subliniind rolul important al Siriei în rezolvarea problemei libaneze, A. Gémayel a relevat că cele două țări „trebuie să-și respecte suveranitatea și independența în mod reciproc".

Efect

În primele cinci luni ale acestiu an, atmosfera Pămîntului a fost mai caldă decît în orice altă perioadă comparabilă din ultimii 130 de ani de cînd există date statistice cu privire la evoluția vremii. Recordul de temperatură medie este atribuit de specialiști „efectului de seră" datorat poluării. Potrivit opiniei unui grup de cercetători americani, creșterea gradului de emisiuni de bioxid de carbon și de alte gaze, ca urmare a arderii diferiților combustibili, ar sta la baza acestui fenomen. În general, în ultimele două decenii s-a constatat o creștere progresivă a „efectului de seră".

Demers

Ecuadorul a cerut celei de-a VI-a reuniuni a Conferinței de Cooperare Economică a Pacificului (C.C.E.P.) intrarea în această organizație, s-a anunțat oficial la Quito. Cererea Ecuadorului urmează să fie analizată la cea de-a VIII-a reuniune a C.C.E.P., care va avea loc în Noua Zeelandă, în noiembrie 1989. În bazinul Pacificului se apreciază că există 31 la sută din petrolul și cărbunele existente în lume, 67 la sută din rezervele de uraniu, 43 la sută din cele de fier, 20 la sută din cele de aur și 55 la sută din cele de pescuit.

Rubrică realizată de Vasile Crișu

POSTA REDACȚIEI

Insulele Feroe

Olga Gheorghiu, Făgăraș. Grupul de insule cunoscut sub numele de insulele Feroe se află situat la 62° latitudine nordică și 7° longitudine vestică. Suprafața totală este de 1 399 km², iar populația — de 46 000 de locuitori, din care mai mult de o treime locuiesc în capitală, Torshavn.

Grupul de insule este destul de izolat, din punct de vedere geografic, cea mai apropiată zonă locuită fiind insulele Shetland, la mai mult de 300 km. Alte distanțe: Norvegia, la 675 km, și Islanda, la 450 km. Distanța pe mare pînă la Copenhaga este de 1 500 km. De fapt, arhipelagul Feroe este constituit din 18 insule locuite și 12 nelocuite. Cea mai mare insulă este Streymoy, în care se află și capitala, urmată de Eysteroy, Vagar, Suduroy, Sandoy și Bordo, în ordinea mărimilor.

În ciuda localizării nordice, climatul insulelor Feroe este destul de blînd, datorită Gulf Stream-ului. În lunile cele mai reci ale anului, temperatura medie este de + 3 grade, iar, în cele mai calde, de + 11 grade. Precipitațiile sînt abundente și vînturile puternice. Pe aceste insule nu există păduri, singurele forme de vegetație constituindu-le iarba și tufișurile. Deși fauna este săracă, trebuie menționată extraordinara varietate de păsări marine care trăiesc pe aceste insule, colecționarea ouălor de păsări constituind o sursă de venituri pentru populație.

Primii locuitori ai insulei au venit din Norvegia, la mijlocul secolului al IX-lea. În anul 1930, împreună cu Norvegia și Groenlanda, insulele Feroe au trecut sub dominație daneză. În secolul al XIX-lea, la naștere o puternică mișcare de independență, care cerea dreptul la autodeterminare. În timpul celui de-al doilea război mondial, insulele au fost ocupate de Marea Britanie, între anii 1941—1945, iar, după război, majoritatea locuitorilor insulei au cerut o separare de Danemarca; negocierile dintre reprezentanții insulelor Faroe și guvernul danez au dus la prezentul sistem de guvernare locală, care a fost introdus în anul 1948.

Autoguvernarea se realizează printr-un parlament ales, format din 32 de membri, care are puteri legislative în toate problemele locale, în timp ce puterea executivă este încredințată unui guvern local (Landsstyret), condus, din 1985, de social-democratul Atli Dam.

Industria dominantă este piscicultura, care asigură mai mult de 95 la sută din exportul insulelor. Locuitorii insulelor Feroe sînt mîndri de bogata lor tradiție culturală, ei păstrînd încă vii obiceiurile străvechi și limba. De asemenea, pe insule se tipăresc numeroase cărți și ziare. Există, de asemenea, o stație de radio și una de televiziune. **(A. D.).**

C. Iordan, București. Crahul bursei din Wall Street, din octombrie 1987, este, el însuși, ilustrativ pentru declinul poziției dominante a Statelor Unite în economia mondială. Infrastructura S.U.A. devine mai fragilă, exporturile și productivitatea se reduc, iar datoria crește — remarcă o serie de experți. Germenii acestei dezintegrări au apărut încă din 1946, cînd Statele Unite au ieșit din cel de-al doilea război mondial imens de bogate, în contrast cu celelalte puteri — arată, într-un recent comentariu, agenția „I.P.S.".

Patru decenii mai tîrziu, în condițiile unei politici externe expansioniste, în care cursa înarmărilor a fost una dintre principalele componente, avantajul inițial al Statelor Unite în competiția economică a dispărut. Astfel, în perioada 1946—1986, partea care a revenit S.U.A. din exporturile internaționale a scăzut de la 36 la sută la 10 la sută, iar partea din producția industrială — de la 53 la sută la mai puțin de 20 la sută.

În pofida acestei situații, — apreciază agenția citată — există încă o serie de elemente vitale pe baza cărora Statele Unite vor rămîne în centrul pieței globale, cel puțin în viitorul previzibil. Cel mai important dintre acestea este, probabil, ponderea pieței de consum a S.U.A., al cărei volum se cifrează la 2 000 miliarde dolari, aproximativ jumătate din valoarea pieței de consum a principalelor șapte țări occidentale industrializate. Statele Unite, atrag, în prezent, două cincimi din exporturile Japoniei și o treime din exporturile principalelor opt țări în curs de dezvoltare. Dar sporirea importurilor pentru stimularea consumului duce la creșterea datoriei externe. Astfel, în timp ce străinii datorează Statelor Unite 141 miliarde dolari, pînă în 1987, S.U.A. aveau o datorie externă de 400 miliarde dolari. Dacă actualele tendințe se mențin, datoria americană — estimează „I.P.S." — va depăși 1 000 miliarde dolari la începutul anilor '90.

Stimați cititori,

În dorința de a veni în sprijinul celor ce doresc să-și procure, la timp și în mod sigur, săptămînalul nostru, redacția revistei „Lumea", împreună cu Direcția Expedierii Presei vă propun o nouă și facilă modalitate de a vă abona.

Completați talonul de pe verso și prezentați-l factorului poștal ori celui mai apropiat Oficiu P.T.T.R., care, în schimbul achitării costului abonamentului la revistă pe perioada solicitată de dumneavoastră, au obligația să vă elibereze, imediat și pe loc, chitanța respectivă.

Abonamentul se poate face oricînd pe minimum 3 luni și începe din luna următoare achitării costului lui.

Revista „LUMEA"

George Vasiliu, București. 1. Un vaccin contra HIV, virusul care provoacă SIDA, se află în fază de experimentare clinică în Elveția. Circa 25 de voluntari, bărbați între 20 și 60 de ani, participă la aceste experiențe — a anunțat grupul chimico-farmaceutic „Ciba-Geigy", precizînd că aceștia nu riscă să fie contaminați, deoarece nu vor fi puși în contact cu virusul. Obiectivul urmărit este de a se confirma securitatea unui vaccin anti-SIDA (care a dat rezultate bune în experiențele realizate pe animale) și de a se vedea cum reacționează organismul uman la vaccin. Acesta este destinat să stimuleze sistemul de apărare a lichidelor din organism, în care pătrunde și circulă virusul, și să protejeze celulele în care acesta se implantează pentru a ataca sistemul imunitar. Vaccinul constă dintr-o antigenă produsă prin inginerie genetică, fabricată de întreprinderea „Chrion", și dintr-un lichid auxiliar, în măsură să dezvolte capacitatea imunitară, fabricat de „Ciba-Geigy." Se precizează că experiențe similare vor începe anul viitor, în Statele Unite

2. Primul caz de SIDA în Europa s-a înregistrat în a doua jumătate a anilor '60 — scrie, în ultimul său număr, revista medicală britanică „The Lancet". Medici de la spitalul național și Institutul național de sănătate publică din Oslo afirmă că primii bolnavi de SIDA din Europa au fost un marinar norvegian, soția și fiica sa, care au avut primele simptome ale bolii între 1966 și 1969 și care au murit, toți, înainte de 1976. Potrivit analizelor efectuate pe sînge, anticorpi de SIDA au fost detectați în 1959 în Africa centrală, dar nu se apreciază că virusul a afectat un număr important de persoane în Occident înainte de anii '70. Pînă în prezent, se credea că primul caz de SIDA în Europa a apărut în 1981, în Marea Britanie.

George Dumitrescu, Craiova. Experți ai Ministerului nipon pentru comerțul internațional și industrie apreciază că, în a doua jumătate a deceniului următor, se va înregistra o creștere importantă a cererii mondiale de resurse naturale, inclusiv petrol.

M. Rădulescu, Brașov. Vă prezentăm un desen imaginar al viitorului pod japonez Akashi Kaikyo Ohashi, ce va lega orașul Kobe de insula Awaji. Cu o lungime totală de 3 910 metri (inclusiv podurile de acces) și o deschidere de 1 990 metri între pilonii centrali, acest pod, a cărui construcție se va încheia peste zece ani, va fi cel mai lung pod suspendat din lume. În momentul de față, cel mai lung pod din lume se află în Marea Britanie, peste estuarul Humber. El măsoară numai 1 410 metri între pilonii centrali.

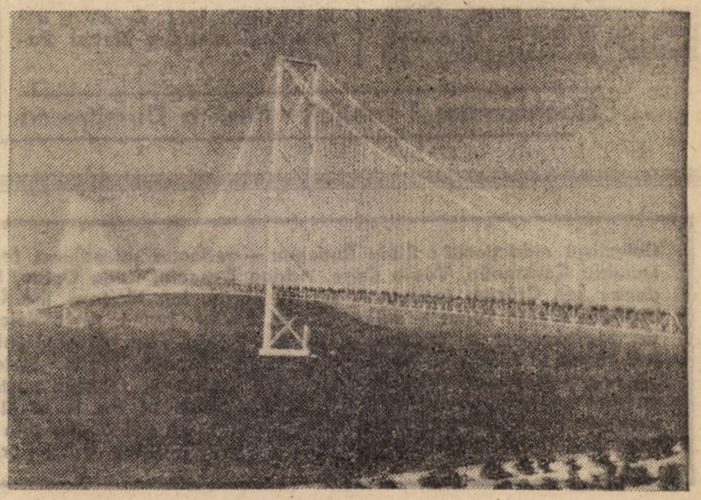

TALON DE ABONAMENT

NUMELE _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _

PRENUMELE _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _

Str. _ _ _ _ _ _ _ Nr. _ _ _ _ _ _ _

LOCALITATEA _ _ _ _ _ _ _ COD _ _ _

Județul _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _

POSTA REDACȚIEI

A zecea planetă

Pavel Cernat, Tg. Mureș. Ipoteza privind existența unei a zecea planete (așa numită „Planeta X"), situată în limitele sistemului solar, a fost emisă în urmă cu aproximativ zece ani, pentru a explica deviația traiectoriilor planetelor Uranus și Neptun. Cu toate acestea, nimeni nu a putut dovedi cu adevărat existența sa. Sondele „Pioneer" 10 și 11, lansate în 1972 și, respectiv, în 1973, prezintă un interes deosebit pentru astronomi deoarece, dacă acest corp cosmic este capabil să devieze traiectoriile planetelor Neptun și Uranus, el poate face, de asemenea, să devieze și pe cele ale sondelor „Pioneer". Într-o notă publicată de revista „Science et Avenir" se arată că printre cei care se ocupă în mod constant și urmăresc de peste cinci ani traiectoriile acestor sonde, în special pe cea a lui „Pioneer" 10, aflată în prezent dincolo de Pluton, se numără și John Anderson, de la „Jet Propulsion Laboratory". Potrivit opiniei acestuia, existența unei a zecea planete nu poate fi pusă la îndoială, situînd-o la o distanță de două ori mai mare decît Pluton în raport cu Pămîntul. El a emis ipoteza că traiectoria lui „Pioneer" 10 va fi deviată în apropiere de „Planeta X". O asemenea deviere nu a fost, însă, confirmată. Dar, studiind mai îndeaproape traiectoriile planetelor Neptun și Uranus, a remarcat că devierea acestora s-a produs în perioada anilor 1810—1910. De atunci, nu s-a mai produs nimic anormal. De aici, a tras concluzia că, în acea perioadă, fiind mai aproape de cele două planete, le-a influențat traiectoria, dar, astăzi, aflată mult mai departe, nu a mai deviat traiectoria sondelor „Pioneer". După părerea sa, „Planeta X" trebuie să se afle pe o orbită foarte eliptică și înclinată în raport cu planul celorlalte planete. Ea ar avea o masă de cinci ori mai mare decît Terra. Această ipoteză vine să confirme rezultatele unor calcule efectuate, cu ani în urmă, de alți cercetători, potrivit cărora „Planeta X" ar parcurge orbita sa în 800 de ani și ar fi situată de două ori mai departe decît Pluton, dar prea la sud pentru a putea fi observată din Statele Unite. De aceea a fost instalat un telescop în Noua Zeelandă. Cercetările continuă.

Sandu Apostol, Cluj-Napoca. Petele solare au fost observate, pentru prima oară, la 13 iunie 1611, de către astronomul olandez David Fabricius.

Coordonatorul rubricii : Rodica Dumitrescu

LUMEA

SĂPTĂMÎNAL DE POLITICĂ EXTERNĂ

apare în limbile română, engleză, franceză, rusă, germană, spaniolă

27 (1288) 30 iunie 1988

Sub semnul puternicei unități a întregului popor în jurul partidului, al secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, al deplinei aderiuni la politica internă și externă a României socialiste 1

Din cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la Plenara C.C. al P.C.R. 3

ARTICOLE, CORESPONDENȚE

Activitatea ideologică și politico-educativă – puternică forță materială de transformare a societății, de asigurare a victoriei socialismului și comunismului în patria noastră, de promovare a politicii de pace și colaborare 4

Viziune profund dialectică asupra luptei dintre vechi și nou în viața internațională, perspectivă clară, puternic mobilizatoare asupra viitorului omenirii. Radu Pascal 6

Propuneri realiste și constructive pentru reducerea radicală a armamentelor convenționale, efectivelor și cheltuielilor militare. Ștefan Cârjă 8

Crearea de zone denuclearizate – pas important pe calea dezarmării. Mihaela Brumă 9

Națiunile Unite. La încheierea sesiunii speciale consacrate dezarmării. Nicolae Chilie 10

Reuniunea general-europeană de la Viena. Imperativul convenirii unui document final echilibrat și realist. Viorel Doru 11

Șapte zile. Vasile Crișu 12

Moscova. Cea de-a 19-a Conferință Unională a P.C.U.S. Simion Morcovescu 13

Ciudad de Mexico. Partidele și confruntările electorale. Anca Voican 14

Reuniunea de la Toronto. Ineficiența abordărilor în cerc restrîns 15

Reuniunea „celor 12" de la Hanovra 16

Nicosia. Demersuri pentru reluarea dialogului intercomunitar. I. Madoșa 17

Manila. Măsuri de redresare economică. Liana Enescu 18

Armele – primejdia de lîngă noi. Cînd computerele oferă iluzia victoriei...(2) Ion Stoica 20

ACCENTE

Pași pe un drum pavat cu bune intenții. Radu Budeanu 21

1 000 + 1 23, 27, 30

OMENIREA LA PREZENTUL CONTINUU

Tăcerea de nisip și ridichea imponderabilă... Radu Budeanu 24

PANORAMIC

Procesul mercenarilor (20). Dumitru Constantin 25

SERIAL

Sfidarea mondială 1986. Jean – Jacques Servan – Schreiber 28

POȘTA REDACȚIEI 31–32

Colectivul redacțional : Radu Budeanu – redactor șef-adjunct (ediția internațională), Mihaela Brumă, Ștefan Cârjă, Dumitru Constantin, Vasile Crișu, Adrian Dascălu, Radu Dobre, Rodica Dumitrescu, Liana Enescu, Adrian Ionescu – redactor șef, Crăciun Ionescu – șef de secție, Ion Madoșa, Ilie Olteanu, Radu Pascal – redactor șef-adjunct, Ilie Șerbănescu, Doina Topor – șef de secție, Stelian Țurlea, Anca Voican, Aurel Zamfirescu – secretar responsabil de redacție. Secretariatul de redacție și tehnic : Anatol Albu, Oana-Daniela Dinulescu, Mircea Dub, Ana Ghinea, Eliza Iliescu, Ad. Ionescu, Tudorina Mavlea, Constantin Mendea, Marin Pieleanu, Maria Simionescu, Ana Maria Tatovici. Revista „Lumea", București, Piața Scînteii nr. 1, sector 1, Oficiul poștal 33, cod 71 341, căsuța poștală 33–29, telefon 17 60 10 ; Internațional : 18 50 81. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Cititorii din străinătate se pot abona prin ROMPRESFILATELIA" – sectorul export-import presă. P.O. Box 12–201, telex. 10376 prsfir București, Calea Griviței nr. 64–66.

C.P.C.S. 1

Arad, 17 A 3

adas
ADMINISTRAȚIA ASIGURĂRILOR DE STAT

ASIGURAREA AUTOTURISMELOR

Pentru riscurile cu care este confruntat omul de la volan este necesar să se creeze și mijloace eficiente de acoperire a urmărilor acestora. Unul din aceste mijloace, care totdeauna trebuie să existe înaintea neprevăzutului, este și asigurarea.

Pentru ca proprietarii de autoturisme să poată primi despăgubiri de asigurare pentru pagubele la propriul autoturism, care nu sînt acoperite prin asigurarea de răspundere civilă auto, este necesar să încheie la ADAS o asigurare facultativă pentru avarii auto (casco), în baza căreia se acordă protecție în următoarele cazuri :

a) Autoturismul a fost avariat datorită faptului că în timpul circulației s-a lovit :
— cu un alt autovehicul sau cu orice alt fel de vehicul ;
— de orice corpuri mobile și imobile aflate în afara autoturismului asigurat.

b) Autoturismul a fost avariat ca urmare a faptului că în timpul circulației a derapat, s-a răsturnat etc., inclusiv ca urmare a defectării unor piese ale acestuia.

c) Autoturismul aflat în circulație sau în staționare a fost avariat de un autovehicul neidentificat.

d) Autoturismul aflat în circulație sau în staționare a fost avariat ca urmare a lovirii fie de vehicule necuprinse în asigurarea prin efectul legii de răspundere civilă auto, fie de pietoni, ori prin căderea pe autoturism a unor corpuri.

e) Autoturismul a fost avariat ca urmare a :
— incendierii lui ori a clădirii în care se afla garat ;
— exploziei, urmată sau neurmată de incendiu, inclusiv exploziei rezervorului de carburanți sau al celui de aer comprimat ;
— trăsnetului — urmat sau neurmat de incendiu ;
— altor calamități naturale care pot produce pagube direct autoturismului sau indirect prin dărîmarea acoperișului unei construcții pe acel autoturism etc.

f) Alte cazuri cuprinse în asigurare.

În asigurarea facultativă a autoturismelor pentru avarii auto (casco) se includ și :

— cheltuielile de transport al autoturismului la atelierul de reparații cel mai apropiat de locul accidentului, care poate face reparația sau la locul cel mai apropiat de adăpostire a autoturismului, dacă acesta nu poate fi deplasat prin forță proprie ;

— avariile autoturismului prilejuite de măsurile luate în timpul producerii evenimentului asigurat, pentru salvarea autoturismului sau a construcției în care se afla acesta, precum și cheltuielile făcute în vederea limitării pagubelor, dacă acestea au fost necesare în urma unor avarii produse de cauze cuprinse în asigurare.

Primele de asigurare sînt diferențiate în funcție de capacitatea cilindrică a autoturismelor.

Asiguraților mai au și următoarele drepturi :

— să plătească primele anuale de asigurare diferențiat în funcție de faptul că asigurarea se încheie sau se reînnoiește direct la unitatea ADAS, precum și de vechimea neîntreruptă în asigurare, dacă pentru anii anteriori nu s-au primit ori nu se datorează despăgubiri în baza contractelor încheiate ;

— să repare la ateliere autoturismele asigurate, fără obligația unor plăți prealabile către acestea, întrucît contravaloarea devizului de reparație se achită de ADAS direct atelierului respectiv.

Asigurarea pentru avarii auto (casco) este cea mai completă asigurare pentru automobiliști.

Prezentînd unele din situațiile ce pot surveni, precum și condițiile în care se încheie asigurarea facultativă pentru avarii auto (casco), se precizează că această asigurare este necesară oricărui deținător de autoturism, chiar și în condițiile existenței asigurării prin efectul legii de răspundere civilă auto.

Dacă există contractată asigurarea facultativă pentru avarii auto (casco), se poate contracta, suplimentar, asigurarea pentru pagubele produse autoturismului condus de altă persoană decît asiguratul sau rude ale acestuia, plătindu-se 25 la sută din prima prevăzută la asigurarea pentru avarii auto (casco).

Pentru a satisface cele mai variate cerințe de acoperire prin asigurare a situațiilor neprevăzute ce se pot produce în timpul în care se utilizează autoturismele, precum și pentru acoperirea numai a unor categorii de pagube, cu plata corespunzătoare a primelor de asigurare, deținătorii de autoturisme pot încheia și alte feluri de asigurări auto :

— Asigurarea autoturismelor numai pentru pagubele produse ca urmare a accidentelor de circulație, la care prima de asigurare reprezintă 80 la sută din suma prevăzută la asigurarea pentru avarii auto (casco).

— Asigurarea de accidente a conducătorilor de autoturisme și a altor persoane aflate în autoturisme, care se încheie independent de faptul dacă a fost sau nu încheiată o asigurare pentru avarii auto (casco) și acoperă, în limita numărului de locuri admis la transport, consecințele accidentelor întîmplate persoanelor aflate în autoturisme.

Primele la această asigurare se stabilesc în raport de nivelul sumelor asigurate pentru fiecare persoană.

x

Pentru orice informații în legătură cu asigurările, vă puteți adresa sucursalelor ADAS, punctelor operative de lucru sau inspectorilor ADAS.